

ЎЗНОМСН

Федерация кенгаши раёсатининг йиғилиши

2007 йил 10 май куни Қаршида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсатининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни Федерация кенгаши раиси Дилбар Жаҳонгирова бошқарди.

Раёсат йиғилишида кун тартибидagi биринчи масала — Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси IV Қурултойи ва республика уюшмаларaro конференцияси қарорларини бажариш борасида Қорақалпоғистон Республикаси касаба уюшма ташкилотларида олиб борилётган ишлар тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Қайд қилинганидек, бирлашма тасарруфидаги каса-

шу нарса алоҳида таъкидландики, қишлоқ жойларида клублар ва кутубхоналар иши талаб даражасида эмас. Хотин-қизларни спортга кенг жалб этиш, маданий-маърифий муассасалар фаолиятини яхшилаш борасида касаба уюшмалари фаолиятини янада жонлантириш талаб этилади.

Ўзбекистон касаба уюшма-

рининг Ҳаракат дастури ва IV вилоят уюшмаларaro конференцияси қарорларини амалга ошириш борасида олиб борилётган ишлар тўғрисида»ги қарорининг бажарилиши тўғрисидаги

Ўзги соғломлаштириш

Баҳаво гўшалар болажонларни кутмоқда

(Оромгоҳ ташкилотчиларининг республика семинар-кенгаши)

Олтин ёз яқин қолди. Яна бир неча кундан сўнг юртимизнинг баҳаво гўшалари болажонларнинг қувноқ кулгулари, қувончу-шодликларига тўлади.

Оромгоҳларни ёзги соғломлаштириш мавсумига тайёрлаш, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, зарур технологик асбоб-ускуналар, қаттиқ ва юмшоқ жиҳозлар, маданий-спорт ашёлари билан таъминлаш, педагог ва тиббиёт ходимларини танлаш ҳамisha долзарб вазифа бўлиб келган.

Болаларнинг дам олишини ташкил этиш соҳасида Қашқадарёда муайян тажриба тўпланган. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши оромгоҳларни мавсумга тайёрлаш, ҳордиқ масканларига дам олувчиларни кенг жалб этишда ҳомийлар маблағларидан унумли фойдаланиш ва бу масалада мутасадди ташкилотлар масъулиятини ошириш бўйича вилоят ҳокимлиги ва касаба уюшма ташкилотлари бирлашмасининг ташаббусини маъқуллаб, республика бўйича оммалаштириш ҳақида қарор қабул қилган эди.

Жорий йилда воҳанинг 20 та оромгоҳида 21 минг нафар ўғил-қиз ҳордиқ чиқаради. Бунинг учун сарфланадиган 959 миллион сўм маблағнинг 594 миллион сўми ҳомий ташкилотлар ҳиссасига тўғри келади.

2006 йил якуни бўйича голиб деб топилган «Шўртангазкимё» мажмуасига қарашли «Лочин» оромгоҳи ҳамма қулайликлар яратилган ҳақиқий дам олиш масканига айланган. «Муборакнефтгаз» унитар шўъба корхонасининг «Ёш алангачи», «Ўзбурғуннефтгаз» акциядорлик компаниясининг Ҳисоролди нефт-газ қидирув экспедицияси тасарруфидаги Беруний номли, «Шўртаннефтгаз» унитар шўъба корхонасининг Азиз Қориев номли, Муборак газни қайта ишлаш заводида «Ниҳол» каби оромгоҳларида мавсумга пухта тайёргарлик кўриляпти.

Кунни кеча Шаҳрисабз туманида соғломлаштириш оромгоҳлари ташкилотчиларининг республика семинар-

кенгаши ўтказилди. Унда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг масъул ходимлари, республика тармоқ касаба уюшма Марказий Кенгаши раислари, маданий-маърифий ҳамда спорт ишлари, ижтимоий суғурта бўлимлари мудирилари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар касаба уюшма ташкилотлари раҳбарлари, оромгоҳ бошлиқлари, тегишли вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этдилар.

Семинар қатнашчилари дастлаб вилоятда, унинг маркази Қарши шаҳрида амалга оширилган қурилиш ва ободончилик ишлари, қадимий ва ҳамisha навқирон Шаҳрисабзнинг тарихий ёдгорликлари, воҳанинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, оромгоҳлар фаолияти билан танишдилар.

Ҳисор тоғи тизмалари этагида жойлашган, 15 гектарли сёя-салқин ҳудудни эгаллаган ва ҳозирги замон андозаларида таъмирланиб, жиҳозланган «Лочин» оромгоҳида бўлиб ўтган катта анжуманни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг биринчи ўринбосари М.Содиқов кириш сўзи билан очди.

Вазирлар Маҳкамаси ҳамда Болаларни соғломлаштириш ва дам олдириш бўйича республика доимий комиссиясининг кенгайтирилган мажлисида 2006 йил соғломлаштириш ва дам олдириш мавсумининг якунлари, 2007 йил мавсумига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш чора-тадбирлари белгилаб берилди. Ушбу семинар-кенгашда Вазирлар Маҳкамасида ўтказилган йиғилишда қўйилган вазифалар асосида йил якунлари сарҳисоб қилиниб, амалга оширилиши керак бўлган кенг қўламли ишлар дастури белгиланди.

Қашқа воҳасида ёш авлодни жисмоний соғлом, маънавий баркамол инсонлар қилиб тарбиялаш соҳасида олиб борилётган ишлар ҳақида вилоят ҳокими Нуритдин Зайниев сўзлаб берди.

(Давоми 2-бетда)

Долзарб вазифалар белгилаб олинди

ба уюшма ташкилотлари қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлашда муайян ишларни амалга оширганлар.

Айни пайтда бошланғич ташкилотларнинг меҳнат жамоаларидаги нуфузини ошириш, ходимлар ижтимоий-иқтисодий манфаатларини муҳофазалаш, ижтимоий суғурта тўловларини ундириш, аъзолар фаоллигини кучайтириш, сиҳатгоҳларга йўлланмалар тарқатиш соҳасида жиддий камчиликлар ҳам йўқ эмас.

Жиззах вилояти тармоқ касаба уюшма вакиллари ҳамда кенгашларининг жамоа шартномалари ва келишувлари орқали ёшлар онгига миллий мафқурани сингдириш, ишчи-ходимлар ўртасида маънавий-маърифий, жисмоний тарбия ва спортни йўлга қўйиш бўйича олиб борилётган ишлар тўғрисидаги масала муҳокама этилиб,

лари Федерацияси кенгаши раёсатининг 2006 йил 30 июндаги «Сурхондарё вилояти касаба уюшма ташкилотлари томонидан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига бирлашган касаба уюшмала-

масала муҳокама этилиб, бирлашма раҳбариятининг эътибори жамоа шартномалари ижросини таъминлашда етарли изчиллик кўрсатилмаётганлигига қаратилиб, Бандлик дастурини амалга ошириш, юқори ташкилотлар қарорлари ва Ҳаракат дастури ижросини таъминлаш учун ташкилотчилик ишлари самарадорлигини кучайтириш лозимлиги таъкидлаб ўтилди.

Раёсат йиғилишида Федерация кенгашида 2006 йил мобайнида фуқароларнинг ёзма ва оғзаки мурожаатларини кўриб чиқиш, Ижтимоий ҳимоя йили муносабати билан кам таъминланган, кўп болали оилалар, ногиронлар, уруш ва меҳнат фахрийларига санаторийларга бепул йўлланмалар бериш каби касаба уюшмалари фаолиятига оид долзарб масалалар муҳокама этилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Баҳаво гўшалар болажонларни кутмоқда (Оромгоҳ ташкилотчиларининг республика семинар-кенгаши)

(Боши 1-бетда)

Касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси ўринбосари, Болаларни соғломлаштириш ва дам олдириш бўйича республика доимий комиссияси раиси ўринбосари О.Муҳитдинова «2007 йил болаларнинг ёзги дам олишини ташкил этишда касаба уюшмаларининг вазифалари», Ўзбекистон халқ таълими вазирлигининг бошқарма бошлиғи Д.Акмалов «Оромгоҳларда маънавий-маърифий, тарбиявий ишларни йўлга қўйишда педагог ва етакчи ходимлар фаолияти», Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирлигининг бошқарма бошлиғи ўринбосари А.Абдужалилов «Болаларни оромгоҳларга

олиб бориш, олиб келиш ва дам олиш жараёнида хавфсизлигини таъминлаш чора-тадбирлари ҳақида», «Камолот» ижтимоий ҳаракати Марказий кенгашининг бўлим мудир А.Арслонов «Дам олувчилар билан ишлашнинг услуб ва методлари» тўғрисида маъруза қилдилар.

«Шўртангазимё» мажмуаси директори, Олий мажлис Сенати аъзоси А.Султонов корхона тасарруфидоги оромгоҳларни маблағ билан таъминлаш ва улардан фойдаланиш борасидаги тажрибалар ҳақида сўзлаб берди.

**Жаҳонгир
ШАРОФБОВ,
Иzzат ХИКМАТОВ,
«Ishonch» мухбирлари**

Хабарлар

Ўтганлар хотирланиб, тириклар эъзозланди

Иккинчи жаҳон уруши фахрийси, 85 ёшли Усмонкул ота Абдуалиев яшайдиган сўлим Бахмалнинг Окқўрғон қишлоғидан ўндан ортиқ эр йигит фронтга отланганди. Урушга кетганлардан кўпи қайтиб келмади. Тақдир экан, Усмонкул ота урушда оёқларидан ажраса-да, соғ-омон юртга қайтди. Узок йиллар мактабда ҳамқишлоқларининг фарзандларига сабоқ бериб келди. Нафақага чиқди. Отаҳон бугун ўғил-қизлари, юзга яқин неварачеваралари даврасида қалби севингча тўлиб яшамоқда.

— Нега ҳам қувонмай, — бугунги тинч, осуда ҳаётни, дорилмомон кунларни окоп ичида, ўқ ёмғири остида орзу қилганман. Шундай кунларга етказганидан Оллоҳга шуқур дейман.

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Бахмал туман кенгаши, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман бўлими масъуллари отаҳоннинг аҳволдан доимо хабар олиб туришади. Ота ҳам ўз навбатида ёшларга ибратли ҳаёт йўлидан сўзлаб беришни қанда қилмайди.

Усмонкул ота сингари 600 дан зиёд жинззахлик уруш фахрийлари ва кенг жамоатчилик вакиллари Хотира ва қадрлаш кунини кенг нишонладилар. Учрашув ва эҳтиром тадбирлари ўтказилди, ўтганлар хотирланиб, тириклар эъзозланди.

Йиғилганлар вилоят марказидаги «Хотира хиёбони» ни зиёрат қилишиб, «Мотамсаро она» ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди. Маҳалла марказида кайвонилар бир пиёла чой устида қизгин суҳбат қурдилар.

**А. АЗИМОВ,
«Ishonch» мухбири**

Кекса авлод учрашуви

«Ўзбектелеком» акциядорлик компаниясининг «Тошкент телеграф-телефон станцияси» филиалида жамоада узок йиллар меҳнат қилган фахрийларни эъзозлаш яхши анъанага айланган. Алоқачилар касб байрами ҳамда Хотира ва қадрлаш кунини муносабати билан уюштирилган тадбир бунинг яққол исботи бўлди. Унга 300 нафарга яқин собиқ ҳамкасблар таклиф этилди.

Кекса отахону онахонлар ўзлари ишлаган ташкилотнинг бугунги қиёфаси билан яқиндан танишиб, ўз ҳайратларини изҳор этдилар. Уларга совға-салом улашилди.

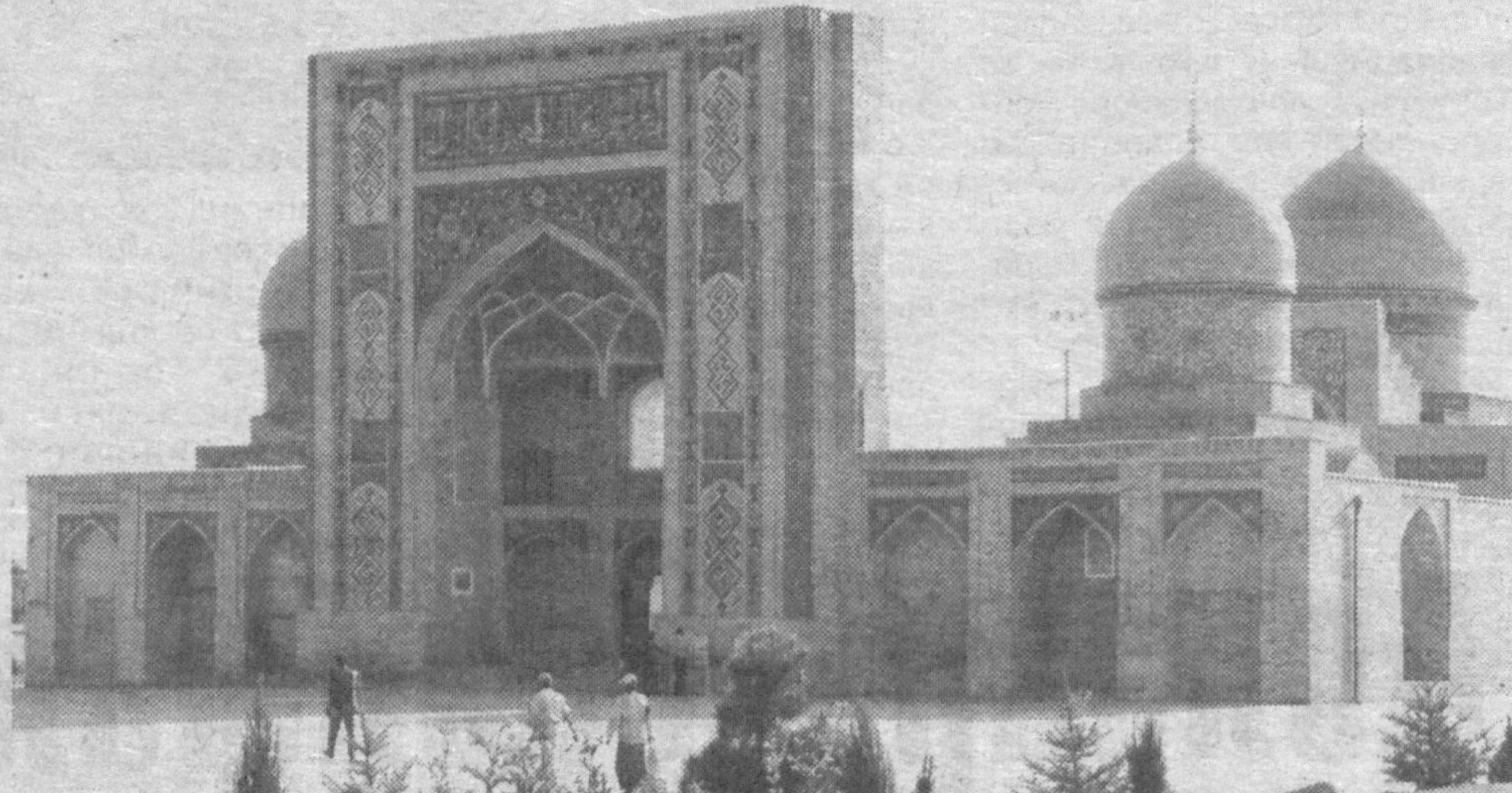
— Бу жамоада узок йиллар раҳбар бўлиб ишлаганман, — дейди Хикмат Фуломов. — Ҳозирги замонавий алоқа тизимини кўриб, очиги, жуда қувондим. Бундай имконият биз ишлаган даврларда йўқ эди. Бу ҳам бўлса мустақиллигимиз шарофати туфайлидир. Айни пайтда биз нурунийларни ҳам эсдан чиқармаганлиги учун филиал раҳбарияти ва касаба уюшма кўмитасига ўз миннатдорчилигимни билдираман.

**Т. ШЕРНАЕВ,
«Ishonch» мухбири**

Ҳастимом мажмуаси — бебаҳо маънавий бойлик

Хабарингиз бор, бундан икки ярим ой олдин Ўзбекистон Республикаси Президенти «Ҳазрати Имом (Ҳастимом) жамоатчилик жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисида» қарор қабул қилган эди. Унда жамғарманинг вазифаси аниқ-равшан қилиб белгилаб берилди. Яъни, халқимиз маънавий меросининг узвий бир қисми бўлган маъмур меъморий мажмуанинг асл тарихий қиёфасини тиклаш, бу ерда кенг қўллаб-қувватлаш ва ободонлаштириш ишларини амалга ошириш, мажмуанинг инфра-тузилмасини ҳар томонлама ривожлантириш ҳамда бу қутлуғ даргоҳни ҳар жиҳатдан диққатга сазовор зиёратгоҳлардан бирга айланттириш кўзда тутилди. Тез кунда бош пудратчи ташкилот ўзининг ёрдамчи пудратчилари билан бирга мажмуада савоб ишларни бошлаб юборди.

Шубҳасиз, бундай улуг ишга қўл уришнинг ўзи бўлмайди. Тарихий меросни таъмирлаб қайта тиклаш масаласи катта масъулият, юксак маҳорат ва тажриба талаб этади. Мустақиллик йилларида мамлакатимизда бу борада етарли тажриба тўғланди. Жумладан, Самарқанддаги Имом Бухорий ва Имом Мотурудий зиёратгоҳларида, Бухородаги Абдухалиқ Гиждувоний ва Баҳруддин Нақшбанд, Минораи Калон ва Масжиди Калон мажмуаларида, Сурхондарёдаги Ҳаким Термизий ва Имом Термизий каби ўнлаб қадам-жоларда бажарилган қури-

Қалб даъвати билан

лиш, таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари фикримизнинг исботидир. Юртимизда яшаб ўтган улуг зотларга ҳамда тарихий аҳамиятга эга бўлган обидаларга давлатимиз қай даражада эътибор бераётганини халқимиз кўриб турибди. Бундай савоб ишларга Юртбошимиз бош-қош бўлганидан ҳам яхши хабардоримиз.

Бугун мамлакатимизнинг қайси вилоят, шаҳар ва туманидаги муқаддас жойларда — зиёратгоҳларда бўлган, аввало, таъмирланган мақбара ва мадрасаларни, янги қурилган масжидларни, чоратрофдаги кўркамлик ва саранжом-сарилталликни, қолаверса, зиёратчиларга яратилган бошқа шарт-шароитларни кўриб қувонасиз. Дуога қўл очиб ўтирган юзлаб, минглаб эътиқодли инсонларнинг Оллоҳга илтижо қилаётган сўзларини эшитсангиз, ўз улуғларини шу даражада қадрлаган, жамиятда диний бағрикенглик муҳитини яратган, жаҳон ислом оламида Ватан обрўсини оширган халққа ва унинг Юртбошисига яхши ниятлар билан дуо қилаётганликларининг гувоҳи бўласиз. Ана шундай пайтда ўз эътиқодини авайлаб-асраган халқнинг иймони бутунлигига, бундай юртнинг келажаги борлигига ишонч ҳосил қиласиз.

Кўп асрлар мобайнида юртимизда шаклланган меъморчилик санъатини бир қолига солиб бўлмайди. Бу борада деярли ҳар қайси шаҳарда тажриба мактаби яратилган. Масалан, Шахрисабз мактаби Хиваниқидан, Самарқанд мактаби Бухороникидан қайсидир жиҳатларига кўра фарқ қилади. Ҳастимом мажмуаси-

да иш бошланганида Тошкентнинг қадимий меъморчилик санъати мактаби ўз изини қолдириши зарурлиги таъкидлаб ўтилди. Бунга Қўқалдош мисол қилиб кўрсатилди. Демак, Ҳастимом ҳам ўзининг асл номига муносиб бўлиши керак. Ана шундан келиб чиқиб, тарихий манбалардан кўп нарсаларни аниқлашга тўғри келди. Жумладан, мажмуа таркибидаги Тилла шайх масжиди ҳақида турли фикр-мулоҳазалар туғилди. Натижада масжидни бузиб қайта қуришдан кўра, таъмирлаб асл ҳолида сақлаб қолишга қарор қилинди.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоом Каримов Ҳастимом мажмуасида бўлганида Тилла шайх масжидининг таъмирлангандан кейинги ҳолатини кўздан кечирди. Илгари атрофини паспхам эски уйлар, пахса деворлар ва чириган ёғоч устунли бостирмалар қуршаб турган кўҳна масжидни бугун таниёлмайсиз. Усталар қайта тиклаш ва сайқал бериш ишларини юксак дид ва катта маҳорат билан бажаришибди. Масжид ташқи томондан тарихий обидани эслатгани ҳолда, ички томондан жуда чиройли қилиб безатилган қутчага ўхшайди.

Бир ҳақиқатни алоҳида таъкидлаб ўтишни истар эдик. Мустақиллик юртимизда диний бағрикенглик, иймон-эътиқод, тўғри диний тарғибот, ўзликни англаш, авлодаждога муносиблик, жаҳон ислом дунёси билан ҳамкорлик учун кенг имконият яратган бўлса, юртимизга қайтган Усмон Куръони бу имкониятнинг йўлини ўз нури билан ёритди. Ҳазрати Имом мажмуасида амалга оширилаётган

қурилиш-таъмирлаш ишлари жараёнида Усмон Куръонининг сақланиши учун қулай шарт-шароитлар яратилди. Яъни, алоҳида бино қурилиб жиҳозланди. Мажмуадаги ишлар тўлиқ тугаганидан сўнг, аҳли ислом олами муқаддас китобни зиёрат қилишлари мумкин.

Бугунги кунда Ҳастимом мажмуаси кун сайин чирой очиб, таниб бўлмас даражада ўзгариб, ўтмишни бугун билан уйғунлаштириб, тарихий ва миллий аҳамият касб этиб борапти. Салкам ўн гектарга яқин ҳудудни эгаллаган очик

дай қутлуғ маскан қуриляпти. Унда бир пайтнинг ўзида бир неча минг киши намоз ўқийди. Биз қурувчилар ҳузурда бўлиб, улар билан суҳбатлашдик. Ва улар сиймосида савобталаб, оққўнгил, эзгуликка интилувчан, ҳаётда тақводор ва покиза инсонларни кўрдик. Улар савоб ишга қўл урганликларидан фахрланиб гапиришди. Ишнинг ҳозирги суръатига қараганда, масжид қурилиши ҳадемай поёнига етади. Асосий бино иккита ён қаноти билан бирга деярли қад ростлабди. Чап қанотда сайқал бериш бошланибди. Ҳозир асосан пайвандлаш

ишларига зўр берилляпти. Демак, энди гумбазларга ҳам қўл урилади. Айтгандай, минора битта эмас, иккита бўлади. Масжид ёнидаги таҳоратхонада эса ишлар бошланибди. Шубҳасиз, режада бошқа қулайликлар ҳам кўзда тутилган.

Президентимиз «Туркистон-пресс» нодавлат ахборот агентлиги мухбирига берган интервьюсида бугун амалга оширилаётган ишларнинг асл моҳиятини ифодалаб шундай деди: «Албатта, биз она заманимиз бағридаги ҳар бир моддий ва маънавий мерос намунасини кўз қорачигидек асраб-авайлаш, қайта тиклаш ва таъмирлаш бўйича қилаётган бу ишларимизни кимгадир намоиш қилиш, кўз-кўз этиш учун эмас, аксинча, келасига етказилди. Жумладан, Қафқол Шоший мақбараси ҳамда Бароқхон мадрасаси таъмирланди, Ўзбекистон мусулмонлари диний идораси, Вазирлар Маҳкамасининг дин ишлари кўмитаси ҳамда шу ердаги маҳалла кўмитасига янги бинолар қурилди. Атрофдаги эски уйлар таъмирланиб, айрим оилаларга бошқа жойдан янги уйлар сотиб олиб берилди. Хуллас, қисқа вақтда кўп савоб ишлар қилинди.

Давлатимиз раҳбари бундан бир неча йил олдин Навоий вилоятда бўлганида янги қурилган жомеъ масжидини бориб кўриб, шундай деган эди: «Биз нима истасак Оллоҳга мурожаат қиламиз, масжид эса Оллоҳга мурожаат қиладиган жой». Ҳастимом мажмуасида яна битта ана шун-

Бу фикр ҳеч қандай изоҳ талаб қилмайди, аксинча, ҳар биримизда фахр-ифтихор туйғусини уйғотади. Чунки, бу улуг ишлардан кўзланган мақсад нафақат иймон-эътиқод-у ўтмишимизни, балки бугун танлаган тўғри йўлимизни ҳам келажагимиз бўлган ёшларга мерос қилиб қолдиришдир.

Иброҳим НОРМАТОВ

Меҳнат муҳофазаси

Бахтсиз ҳодиса

қандай содир бўлди?

Хаёт тасодифларга тўла. Такдир йўллари чигал. Эрталаб уйдан тўрт мучаси соғ чиқиб кетган Умид Эшмухаммедов оиласи бағрига қайтмади. Лоқайдлик ва эътиборсизлик панд берди. «Нефт-газ қудуқларини синаш» очик акциядорлик жамиятининг илғор ишчиси ўз вазифасини бажариш жараёнида бахтсиз ҳодисага учради.

Кутилмаган тасодифдан бутун жамоанинг кўнгли хуфтон бўлди. Оила аъзоларининг алаmidан ўт чикди. Тўғри, касабани уюшмаси саъй-ҳаракати билан жабрдийда оиласига 12 миллион сўм товон пули тўланди, тегишли моддий ёрдам кўрсатилди. Бирок, молу дунёни топиш мумкин, ҳаётдан эрта кетган инсонни тирилтириб бўларканми!

Қоровулбозордаги нефт-газ қудуқларини пармалаш экспедицияси ишчиси Б.Шарипов ҳам иш жараёнидаги эҳтиётсизлик оқибатида ногирон бўлиб қолди. Бахтсиз ҳодисанинг келиб чиқиш сабаблари мутасадди ташкилотлар томонидан чуқур таҳлил этилиб, айбдорлар фаолиятига қонуний баҳо берилди.

Хўш, бундай ҳолатда касабани

минлашга 120 миллион 160 минг сўм маблағ сарфланганлиги олиб борилаётган ишлар кўлами нақадар кенглигини кўрсатиб турибди.

Мавжуд 22 та корхона ва ташкилотлар «Меҳнатни муҳофазани қилиш тўғрисида»ги Қонун талаблари асосида керакли йўриқномалар, адабиётлар, қўлланма ва ўқув дастурлари ҳамда бошқа

Меҳнат муҳофазаси инсон фаолиятини рўйга чиқариш учун кўрсатилаётган гамхўрликдан далолат беради. Бироқ эътиборсизлик, лоқайдлик ва бепарволик туфайли куни кеча биз билан ҳамсухбат бўлиб юрган инсонлар беҳос ҳаётдан кўз юмадилар ёки соппа-соғ кишилар ногирон бўлиб қолишади. Табиийки, оила ҳам моддий ва маънавий азият чекади.

Бир йил давомида Қашқадарё вилояти хўжалик юритувчи субъектларида турли оқибатларга олиб келган 32 та бахтсиз ҳодиса юз бериб, натижада 8 киши ҳаётдан бевақт кўз юмди. 18 киши оғир тан жароҳати туфайли меҳнатга лаёқатсиз бўлиб қолди.

нинг олдини олиш учун асосий масъулият раҳбарлар зиммасига юклатилади. Меҳнат Кодексининг 211-моддасида қайд этилганидек, барча корхоналарда хавфсизлик ва гигиена талабларига жавоб берадиган меҳнат шароитлари вужудга келтирилиши керак. Бундай шароитларни яратиб бериш иш берувчининг мажбуриятига киради.

Жамиятимизда бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида давлат тасарруфидаги корхона ва ташкилотлар хусусийлаштирилмоқда. Акциядорлик жамиятлари, хусусий корхоналар, деҳқон-фермер хўжаликлари ва бошқа тадбиркорлик субъектлари ташкил этилиши оқибатида мулк ўз эгасини топди. Аммо шартнома асосида ёлланиб иш-

содир бўлди. Натижада тракторчи А. Алиев бевақт оламдан кўз юмиб, С. Махмадиев тан жароҳати олди.

Шуниси ачинарлики, иш берувчи томонидан етарли қулайлик яратилганлиги, ишчилар меҳнат муҳофазаси талаблари бўйича ўқитилиб, йўриқномалардан ўтганликларига қарамасдан, техника хавфсизлиги қоидалари қўпол равишда бузилиши натижасида ҳам бахтсиз ҳодисалар юз бериб турибди. Бешкент пахта тозалаш очик ҳиссадорлик жамияти нурчиси, беш фарзанднинг отаси Маманазар Алибоевнинг эҳтиётсизлиги уни оиласи, қариндош-уруғларини қайта кўришдан маҳрум этди. У корхонадаги чироқларни алмаштириш вақтида ердан 5 метр баландликдаги жойда ҳимоя каскаси ва камарисиз ишлаётганида йиқилиб тушиб, воқеа жойида вафот этди.

Агар ўзбошимчалик билан иш тутилганида бу фалокат йўқ эди.

Яккабоғ туманидаги «Яккабоғ» ширкат хўжалиги ишчиси Б. Назаров, Қаршидаги локомотив депоси тепловоз машинисти ёрдамчиси Ф. Жумаев, минара куриш экспедицияси очик ҳиссадорлик жамияти электр пайвандловчиси К. Абдуллаев, қурувчилар Ж. Норматов, Ч. Тоҳиров, Фузор тумани 2532-автожамланма ҳайдовчиси У. Эргашев, Қарши магистрал канали ирригация тизими бошқармаси ходими Н. Дониёров, «Қаршиирмонтаж» масъулияти чекланган жамияти қувур ётқизувчиси Б. Эшев, Нишон тумани МТП газ пайвандловчиси Э. Соҳибов, Касби пахта тозалаш очик ҳиссадорлик жамияти лентерчиси Т. Умарқуллов ҳам техника хавфсизлиги меъёрлари бузилганлиги туфайли жароҳат олдилар.

Боқувчисини йўқотган ва ногиронликка чалинган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш тадбирлари давлатимиз қонунларида аниқ белгилана қўйилган. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ходимларга уларнинг меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатлигининг бошқа хил шикастланиши туфайли етказилган зарарни тўлаш қоидалари»га асосан боқувчисини йўқотган оилалар тўлиқ ижтимоий ҳимояга олинади ва уларнинг болалари вояга етгунларига қадар корхона томонидан моддий жиҳатдан таъминлаб борилади.

Меҳнат муҳофазаси — долзарб вазифа. Иш берувчи ва касабани уюшма ташкилотлари ўртасида тузилган жамоа шартномасида кўрсатиб ўтилган вазифаларнинг ижросини тўлиқ таъминлаш бахтсиз ҳодисалар олдини олиш имкониятини яратади.

Иzzат ХИКМАТОВ,
«ИШОНЧ» мухбири

Ҳаёт қадри

уюшма ташкилоти ўзини қандай тутуши лозим? Акциядорлик компанияси бошқаруви ҳайъати ва касабакўмининг кенгайтирилган йиғилишида масала кўриб чиқилди. Мутахассислар иш жойларида хавфхатарсиз меҳнат шароити яратиш бўйича фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар. Иш берувчи ва касабакўм ўртасида тузилган жамоа шартномасида белгиланган имтиёзларнинг бажарилиши қатъий келишиб олинди.

Хизмат доираси олис ҳудудларни қамраб олган ва 4634 киши ишлаётган йирик корхонада «Меҳнатни муҳофазани қилиш тўғрисида»ги Қонун талабларига мувофиқ инсоннинг меҳнат жараёнидаги хавфсизлиги, сиҳат-саломатлиги ва иш қобилияти сақланишини таъминлашга қаратилган ижтимоий-иқтисодий, ташкилий-техникавий, санитария-гигиена ва даволаш-профилактика тадбирлари мажмуаси изчиллик билан амалга ошириляпти.

— Иқтисодий омиллар ишлаб чиқариш фаолиятини юксатиришга ҳал қилувчи таъсир ўтказиши, — дейди касабани уюшма қўмитаси расиси Комил Ҳайитов. — Аммо ҳар бир ходимнинг ҳаёти ва соғлиги устувор бўлиб, унинг учун қулай иш шароити яратиш, техника хавфсизлиги, замонавий механизмлар, технологиялар ва шахсий ҳимоя воситаларидан оқилонга фойдаланиш, ишлаб чиқаришдаги жароҳатланишлар ва касб касалликларининг олдини олиш асосий вазифа ҳисобланади.

Касабакўм йиғилишида Қашқадарё технология транспорт, пармалаш ишлари бошқармаси, Ҳисоролди нефт-газ экспедициясида меҳнат муҳофазаси талабларининг ижроси, ишчиларни махсус кийим-бош, пойафзал, шахсий ҳимоя воситалари, парҳез овқатлар билан таъминлаш, бахтсиз ҳодисалардан жабрланган ёки касб касалига йўлиққан кишилар манфаатларини ижтимоий ҳимоялаш вазифаларининг бажарилиши кўриб чиқилиб, масалага ҳолис баҳо берилди.

Компания бўйича меҳнат муҳофазаси тадбирлари учун 784 миллион 715 минг сўм маблағ ажратилган бўлса, махсус кийим-бош, пойафзал ва шахсий ҳимоя воситалари олишга 360 миллион 235 минг, даволаш-профилактика воситалари, сут, сут маҳсулотлари ва парҳез овқатлар билан таъ-

меъерий ҳужжатлар билан таъминланган. Йиллик иш режасига асосан касабани уюшма қўмитаси ва бошланғич ташкилотларнинг йиғилишларида меҳнат муҳофазасининг аҳволи кўриб чиқилиб, раҳбарларнинг ҳисоботлари эшитиб борилади. Иш жойларида техника хавфсизлиги, дам олиш, ювиниш хоналари жиҳозланганлиги кўздан кечирилиб, ишчилар мутасаддилар томонидан сновдан ўтказилиб, сертификатлар берилади. Йил давомида 1400 га яқин ходим ўқитилиб, малакаси оширилди.

Амалдаги меъерий ҳужжатларга асосан ишчи ўринлари ҳар йили бир марта, инженер-техник ходимлар ҳар уч йилда, участка муҳандислари, мастерлар йилмай йил касабакўм вакиллари иштирокида аттестациядан ўтказилаяпти. Натижа шуни кўрсатмоқдаки, жойларда илгарига нисбатан авариялар, шикастланиш ва жароҳат олиш кескин камайди. Ўзбекистон ёқилиш-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касабани уюшмаси Марказий кенгашининг вилоят вакиллиги томонидан корхонада ўқув-семинар ўтказилиб, касабакўмининг тажрибаси оммалаштирилди.

Меҳнат муҳофазаси комиссияси аъзолари томонидан корхоналардаги аҳвол ўрганилганида 336 та камчилик ва нуқсонлар аниқланиб, касабакўм аралашуви билан уларнинг 200 таси ўз вақтида бартараф этилди. Ходимларнинг иш шароити анча яхшиланди.

Ҳаёт шуни кўрсатмоқдаки, бирлашган касабани уюшма қўмитаси иш берувчи билан ҳамкорликда меҳнат муҳофазасини яхшилаш бўйича ижтимоий-иқтисодий, ташкилий-техникавий, санитария-маиший ва даволаш-профилактика тадбирларини уюшқоқлик билан амалга оширгандагина муваффақиятга эришиш мумкин.

Хўш, ишлаб чиқаришда учраётган бахтсиз ҳодиса учун ким айбдор? Ўзбекистон Республикаси «Меҳнатни муҳофазани қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг 4-моддасида «Корхонанинг ишлаб чиқариш фаолияти натижаларига нисбатан ходимнинг ҳаёти ва соғлиги устуворлиги ҳамда меҳнатни муҳофазани қилиш соҳасидаги фаолиятни иқтисодий ва ижтимоий йўналишлар билан мувофиқлаштириб бориш, шунингдек, мулк ва хўжалик шаклларида қатъий назар барча корхоналар учун меҳнатни муҳофазани қилиш соҳасида ягона тартиб-қоидалари» белгилаб қўйилган.

— Барча корхона, ташкилот, муассаса ва тадбиркорлик субъектлари раҳбарлари олдида қўйиладиган вазифа ўз кўл остидаги ишчи-хизматчилар, инженер-техник ходимлар саломатлигига эътибор қаратиб, улар учун хавфсиз ва зарарсиз меҳнат шароити яратиш бериш ва шу тариқа ҳар бир кишининг иш кунларини муваффақиятли яқунлаб, омон-эсон оилалари бағрига қайтишларини таъминлашдан иборат, — дейди вилоят бош давлат меҳнат-техника инспектори Ф. Нарзиев.

Ходимнинг жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши-

лаётганлар учун қулай шароитларни муҳайё этиш соҳасида олиб борилаётган ишлар талаб даражасида эмас. Айрим мутасаддилар ўзлари раҳбарлик қилаётган жамоада ходимларнинг ҳаёти ва саломатлиги ҳамма нарсадан устувор эканлигини унутиб қўяётганликларини нима билан изоҳлаш мумкин?

Аму-Қашқадарё ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси тасарруфидаги насос станциялари энергетика ва алоқа бошқармасига қарашли Қарши участкаси монёри Бахриддин Исмолов меъёр талабларига риоя этилмасдан ўрнатилган темир-бетон устун қулаб тушган жойдан алоқа кабелини йиғиштириб олмоқчи бўлганида юқори электр кучланиш таъсирини тушиб, ҳалок бўлди.

Шахрисабз туманидаги «Тўхта бобо фарзандлари» фермер хўжалиги тракторчилари Абдулла Алиев, Собир Махмадиевлар «Давлатова Аширбиби» фермер хўжалиги ерларини ҳайдаш учун ўз оёқларида келиб, уйларида кўтариб олиб кетилдилар. Бу ерда тракторга ёқилги қўйиш учун зарур шароит яратилмаганлиги, транспорт воситасининг техник носозлиги, яъни ёқилги бакиннинг ҳаво таъминоти клапанлари ишламаслиги сабабли ёқилги қўйиш вақтида портлаш

Рухият сабоқлари

Кўрқув бизни ҳушёр ва ҳаракатчан қилади. Меъёридан ортиқ кўрқув (фобия) — касаллик. “Одамлар нима дейди?” — деган савол доимий муаммо бўлган оилада кўрқоқ болалар улғаяди. Кўрқоқларни бошқариш осон. Ортиқча кўрқув қувватингизни сўриб олади. Қанча ҳаракатчан ва тadbиркор бўлсангиз, кўрқиш учун вақтингиз шунча кам бўлади.

Қизиқ, кўрқув ўзи нима ва бизнинг ҳаётимизга, тақдиримизга қандай таъсир этади?

Дунёни таниш баробарида қарийб ҳамма одамда қандайдир даражада кўрқиш туйғуси ҳам бўлади. Кичкиналгимиздан кўрқинчли воқеалар бизга сирли ва жозибали бўлиб кўринган. Қоронғи бурчак, зимистон хона ва кимсасиз кўчалар юракка гулгула солади.

Аллоҳ бу туйғуни бекорга бермаган. Кўрқувнинг инсон ҳаётига ижобий таъсирлари ҳам оз эмас: уйни ташлаб кетаётиб, эшикни кулфлаганимизни эринмай яна бир текшириб кўрамиз, касал бўлмаслик учун қўлимизни совунлаб ювиб оламиз, тоза ва соғлиқ учун фойдали нарсалар ейишга ҳаракат қиламиз, спорт билан шуғулланамиз. Ярим кечаси кўчада ёлғиз кетаётиб, шубҳали кўринган нарсаларни дарров пайқаймиз, нохушлиқдан ўзимизни ҳимоя қилишга шайланамиз ва ҳоказо... Сўзсиз, кўрқув бизга керак — у бизни ҳушёр ва ҳаракатчан бўлишга ундайди. Аммо бу ҳаммаси эмас: Кўрқув бизни ўта кучли ва иқтидорли ҳам қилади. Фарзанди кечаси ўрмоннинг қоқ ўртасида ёлғиз қолганини билган ҳар қандай она болани йўқотишдан кўриб, ақл бовар қилмайдиган жасоратларни содир қилади. Ҳар кун миң-миңлаб одамлар фарзандини оч қолдирмаслик учун миң бир имкон излаб топади. Камбағал бўлишдан кўрқиш, тобе бўлишдан кўрқиш, одамлардан ажраб қолишдан кўрқиш — бу бизни ҳаракатга келтириб турган “мотор” эмасми?

Кўрқувсиз ҳаёт анча зерикарли, кашфиётлардан мосуво бўларди. “Одам эгаллаб турган мавқега қараб кўрқув ҳам катта ё кичик бўлади. Бизга хотиржам бўлиб кўринган таниқли сиёсатчи, спортчи ё тadbиркор биздан-да қаттиқ кўрқадди”, — деб хулоса чиқаради психиатр Б. Банделов.

Кўрқув ва хавотир ҳаётимизга ранг-баранглик бағишлаши, бизнинг яширин куч ва қобилиятларимизни рўёбга чиқариш билан бирга, катта зарар ҳам келтиради — агар меъёридан ортиб кетса.

Германияда олиб борилган тадқиқотлар якунига кўра, аёллар эркакларга қараганда икки-уч баробар кўп кўрқар экан. Эркаклар бу туйғуни ичкилик ё ишга қаттиқ берилиш билан енгмоқчи бўлади. Ўтказилган изланишлар ва улардан чиқарилган хулосалар, рақамлар айсбергнинг усти, холос: ишдан ажралиб қолишдан кўрқиб, ҳар тонг қорин оғриги билан хизматга борадиганлар, ёлғиз қолишдан кўрқиб шароитга кўниб, тишини-тишига кўйиб яшайдиганлар ё асоссиз рашк қиладиганлар, террористлардан кўрқиб самолётда учмайдиغانларнинг сонини ҳеч ким ҳисоблаб чиқолмайди.

Кўрқув сўзи латинча “strages” — бушлиқ, энгиллиш, ер тишлаш маъносини билдиради. Рухшунослар эса унга раэмий маънода “кичик ўлим ҳолати” деб ном берганлар. Ҳақиқатда, киши кўрқанда довдирайди, ўзини назорат қилолмайди, оқ-қоранинг, ҳатто қаршида ким турганининг фарқи бормайди. Рухан ўзини ночор, кучсиз, ёлғиз ҳис қилади, диққатини бир жойга жамлолмайди, биргина ёмон воқеага таяниб хулоса чиқаради, ҳар нарсдан асос-

сиз равишда шубҳалана бошлайдисиз.

Фобия (меъёридан ошган кўрқув)га айланган кўрқув касаллик эканини ва бундай инсон бахтли яшолмаслигини олимлар йигирма йил муқаддам аниқлаб, уни даволаш йўллари топишган. Келинг, энг кенг тарқалган фобияларни кўриб чиқайлик:

1. Аънавий кўрқувлар — бу баланглиқдан, ўргимчак, инъекция (укол), кенглик ва кўприқдан

Кўрқишдан кўрқманг

кўрқишдир.

2. Агрофобия — одамлар кўп бўлган, тикилинч ва тор жойлардан кўрқиш. Бунда одам қаттиқ саросимага тушиб, терлаб кетади, юраги қаттиқ уради, ўзини ночор ва ёрдамга муҳтож ҳис қилади.

3. Умумлашган кўрқув. Бу кўрқувга дучор бўлган одам ҳамма ва ҳар нарсдан ташвишланаверади. Келажакка шубҳа билан қарайди ва ҳаётининг ҳар бир соҳасида хавф-хатар бор деб ўйлайди.

4. Ижтимоий фобия — бу одамлар қабул қилмаслиги, тушунмаслиги, ташлаб кетишидан кўрқишдир. Бундай одам доим ўзини кузатилаётган, танқидга учрагандек ҳис қилади. Шу сабабдан кўрқув билан очик ва самимий мулоқотга кириша олмайди.

5. Ўлимдан кўрқиш. Бу деярли ҳар кимда бор хавотир. Аслида, одам жисман эмас, руҳан ўлишдан кўрқадди. Рухнинг абадийлигини билганларда бу кўрқув ортиқча асабийлик уйғотмайди.

6. Ҳаётини ўзгартирилган кўрқиш. Социологларнинг кузатишича, айнан янги тузум ўрнатилган вақтда одамлар ўртасида жинсдорчилик ва суицид (ўз жонига қасд қилиш) авж олар экан. Психолог Фриц Риманн бу ҳақда шундай дейди: “Биз ўзимиз кутмаган вазиятга тушиб қолганимизда кўрқа бошлаймиз”.

Франц Кафкани у ҳали бўлмаган жойга таклиф қилишади. Таклифга ёзган жавоб хатида шундай сўзлар бор: “Мен саёхатдан кўрқаман. Айнан шу саёхатдан эмас, албатта. Умуман ўзгартирилган кўрқаман. Қанча кўп нарса ўзгарса, шунча кўрқувим кучаяди. Ўзимни шу арзимаган нарсаларни деб чегаралаб яшашнинг иложи йўқ. Ҳаёт ўз тартибидан ўтказмай қолмайди. Хонамдаги столнинг ўрнини ўзгартириш саёхат қилишдек кўрқинчли бўлганда эди, саёхат қилишим осон бўларди”.

Ҳа, ўзгартирилган бизга таъсир этмай қолмайди. Биз улардан кўрқамиз, чунки бу биз учун си-

нов ва имтиҳондир. Биз ҳали қилиб кўрмаган ишлар, бошдан кечирмаган вазиятлар сон-саноксиз ва биз улардан доим кўрқамиз. Жуда озчилик кўрқмасларгина дунёнинг нариги бурчагига саёхат қилишга журъат қилади.

7. Эркинликдан кўрқиш. Одам кўрқмаса нима экан? Ҳаётингни осонгина изга туширишинг, истаганча яшашинг мумкиндек. Аммо бу бир қарашда, холос. Аслида, кўрқмайдиган одам дунёдаги энг бахтсиз одамдир. Чунки кўрқув — бу чегара, меъёр. Андиша қилаётганингизда сиз ўзингизни баъзи нарсалардан тиясиз. Чегаранинг йўқолиши эса даҳшатли ва энг кўрқинчли манзара — бефарқлик, лоқайдлик, нимани исташни билмасликдир. Тасаввур қилинг-а, сизда бирданига икки юзта касбни эгаллаш, ҳамма спорт тури билан шуғулланиш, тўғри келган жойда яшаш, ҳар ким билан алоқа қилиш имконияти пайдо бўлди. Ҳўш, қай бирини танлайсиз? Нимани ва кимни танлашингизни билмадим-

ушбу уч хусусиятини бир овоздан эътироф этишади:

1. Кўрққан одамни бошқариш осон. Шунин билганлар ҳатто ҳеч қандай қуролсиз, яққа ҳолда фақат кўрқитиш йўли билан одамларни осонгина тунаб кетади. Кўрқув ақлнинг йўлини тўсиб, одамни энг баянд бинодан ўзини ташлашга ҳам мажбур қилиши амалда кузатилган.

2. Кўрқув доим одамдан куч олади. Кўринмас, аммо ўта хавфли бўлган кўрқув худди зулук каби сизнинг ҳаракатчанлигингиз, ҳафсалангиз, хотирангиз, топқирлигингиз ва ҳатто со-

ва нима номуҳим эканини аниқлашга ёрдам бериш керак. Мижоз аслида унга нима кераклигини билиб олиши шарт.

«Кўрқувдан қочиш сизга қанчалик «қимматга тушяпти», хавотир ва ҳадикни енгаман деб ҳаётингизни издан чиқариб юбормадингизми? Кўрқувга қарши курашингиз учун сизга нима керак? Кўрқув сизга нима берди, ҳаётингизни яхшилашга хизмат қилдими ё аксинчामी?» — ушбу саволларга ўзингизни алдамай жавоб берсангиз, кўрқув сизга нима бераётгани ва олаётганини билиб оласиз. Бундан мақсад кўрқувни энгишни хоҳлайсизми ё унга асир бўлиб юрaverасизми — шунини аниқлашдир. Ҳаётингизнинг қай бир соҳаси сиз учун муҳим — оила, саломатлик, иш ва ишдаги муваффақият, дўстлар, ўқиш, дам олиш ё диний ҳаёт тарзими? Нима истаётганингизни билиб олинг ва кўрқув бу йўлда сизга дўст ё худ душман эканлигини аниқланг.

3. Т = take action: Ҳаракат қилиш. Бунда мижоз фаоллик кўрсатиши керак. Юқоридаги саволларга жавоб топгач, ўзи учун аниқ мақсад белгилайди ва шу мақсадни амалга ошириши керак. Акс ҳолда, муолажа ниҳоясига етмайди. Бир қарорга келгач, сизга тўсиқ бўлаётган барча кўрқув ва хавотирларингизни қувиб солинг. Ўзингизга савол беринг: “Сўнгги ҳафтада шу мақсадимни амалга ошириш учун нима қилдим? Бундан буён нима қиламан?” Ҳаётингизни яхшилаш учун қандай фойдали ва мақсадли мувофиқ ишларни бажардингиз? Муҳими, бир нарсани ёлда тутинг: сиз истаган вақтда ҳаётингизни янгидан бошлашингиз мумкин. Бу имкониятни сиздан ҳеч ким тортиб ололмайди. Кўрқув ўз-ўзидан йўқолиб менга йўл очиб беради, деб кутманг. Қанча ҳаракатчан ва тadbиркор бўлсангиз, кўрққан вақтингиз ҳам шунча оз бўлади.

“Эй, Муҳаммад, сендан руҳ ҳақида сўрайдилар, айтгил, руҳ Парвардигори олам амридандир”, — деб марҳамат этади икки олам яратувчиси. Демак, қалбимизга кўрқув солиши мумкин бўлган бу дунё ташвишу хавотирлари Меҳрибон ва Раҳмдил Зотнинг марҳумат, шафқатларига ишончимиз, ёруғ умидларимиз олдида ҳечдир. Икки дунёимизни обод этгучи ишонч, умид, таваққулнинг умри узун бўлсин.

Гулгун СУЛТОНОВА тайёрлади

у, аммо асабларингиз бундай зўриқшни кўтаролмайди. Қадимги одамнинг ҳозиргидек улкан танлов ҳуқуқи ва имконияти бўлмаган. У жўн ва ҳаракатчан ҳаёт тарзи билан кун кўрган. Шу сабаб сизчалик ақлли бўлмаса ҳам, асаблари анча мустаҳкам бўлгани аниқ. Бизни айнан эркинлик ва ҳар нарсанга улгуришим керак, деган фикр ҳолдан тойдиради.

8. Касал бўлишдан кўрқиш. Ушбу фобиянинг энг ёрқин аломати — ҳадеб дори-дармон ичиш ва одамларда ўзига нисбатан разм туйғусини уйғотишга интилишдир.

9. Танқиддан кўрқиш. Бу кўрқув асири доим ва ҳар жойда одамларнинг у ҳақда нима деб ўйлаётганидан ташвишланаверади. Кўпинча ёш болаларда учрайди. “Одамлар нима дейди?” — деган савол ҳар доимги муаммага айланган оилада ота-оналар фарзандларини билмаган ҳолда кўрқоқ қилиб қўядилар.

10. Қаришдан кўрқиш. Одамдан жуда катта қувват тортиб оладиган бу фобия росттакам қаришни бадтар тезлаштириб юборади. Масалан, америкалик таниқли пластик хирург Жон Бёрнд ўз фаолиятида учратган мана бу ҳаётини мисолга диққат қилинг: “Ҳузуримга транспорт фалокатидан сўнг юзи тикилган бир йигит келди. Буй-баста келишган, йигирма ёшлар атрофида бўлса керак, деб ўйлагандим. Аслида, ўттиз иккига кирган экан. Юзидаги чандиқни йўқотиб ҳеч қандай из қолдирмадим. Икки ой ўтгач, у яна олдимга келди. Қаршимда олд сочи оқарган, тушкун кайфиятли, ёши қирқдан ошган бир киши шалвираб ўтирарди. Мен кўзларимга ишонмадим. “Айтинг, мен қарига ўхшайманми?” — деб сўради у.

Билсам, мижозим операциядан сўнг кифасидан қоникмай, “қари одамга ўшаб қолдим”, деб кўрқа бошлабди. Қаришдан кўрқиш қари-тиб юборишини ва ҳеч қандай пластик операция бу кўрқув олдида, фойда бермаслигини ўшанда билдим”.

Барча руҳшунослар фобиянинг

ғлигингиз билан “озикланади”. Тажриба учун кўрқоқ одамларни ўзига ишонган ва кўрқмаслар билан таққослаб кўришингиз мумкин. Кўрқоқнинг кучи тилидан бошқасига етмайди. “Кўрққанга кўша кўринар”, деб беҳиз айтилмаган.

3. Нимадан кўрқсангиз, ўша иш амалга ошади. Бу кўрқув олиб келадиган энг ёмон оқибатдир. Нимагадир дуч келишдан кўрқув кучайгани сайин у амалга ошиш хусусиятига эга. Буни кундалик ҳаётингизда ҳам кўришингиз мумкин. Эрталабдан негадир миянги-га: «Бугун ишга кеч қоламан», деган фикр ўрнашиб олади-ю, худди сценарийда ёзилганидек, кутилмаган сабаб билан сиз ишга кеч қоласиз. Бу-ку арзимаган нарсаси, баъзида кўрқув одамнинг тақдирини ҳал қилиши мумкин.

Ичингизда неча хил кўрқув борлигидан ҳайратга тушингиз тайин. Шунга қарамай, психотерапевтлар фобияни даволаш йўллари-ни алақачон ишлаб чиқишган ва амалда қўллаб келишяпти ҳам. Бу метод шартли равишда АСТ (accept, choose, take action) деб номланади ва қуйидаги босқичлардан иборат:

1. А = accept: Сўзма-сўз “қабул қилиш” маъносини билдирувчи ушбу босқичда бемор кўрқувини энгиши эмас, аксинча уни тан олиши, бошқа характер хусусиятлари каби қабул қилиши керак. Хавотирни энгиш, уни “четлаб ўтиш” ё унга эътибор бермаслик ҳеч қандай натижа бермайди. Бармоқларингиз борлигига қанчалик ишонсангиз, электр токидан кўрқинишингизни ҳам тан олинг. Кўрқув борлигини инкор қилиш унинг бадтар кучайишига сабаб бўлади. Баланглиқдан кўрқадиган одам аслида жойдан эмас, балангликни кўрганда пайдо бўладиган турли хаёллардан кўрқадди. Кўрқув борлигини тан олиш уни бартараф қилишга асос бўлади. Кўрқувни инсонга хос хусусият, бошқарса бўладиган жараён эканини ўқдириш, кўрқишдан кўрқмасликни ўрганиш ушбу босқичнинг асосий вазифасидир.

2. С = choose: “танлаш” босқичи. Бунда беморга нима муҳим

Тарбияда танаффус бўлмайди

Тарбия сўзи ҳар кун ҳар бир оилада, мактабда, маҳалла-қўйда қайта-қайта тилга олинади.

— Боламни ҳечам урмайман, қаттиқ гапирмайман, — дейди баъзи ота-оналар.

— Сал жаҳлимни чиқарса, қалтақлаб ташлайман, — дейди бошқаси.

— Мен жуда қаттиққўлман, — дейди яна бири.

Баъзида оналар фарзандларини куракда турмайдиган сўзлар билан қарғаётганини эшитиб, ҳўш, буларнинг қайси бири тўғри тарбия экан-а, дея ўйлаб қолсан, киши.

Бу — энди улғаяётган боланинг эрка-тантик, худбин, бошқасида мўғомбир, айёр, «сўкса эти қотади»ган тоифада бўлиб қолишига йўл очмай-димикин?

Унда болага қандай тарбия бериш керак, деган савол туғилади. Ана шу саволга жавоб излаб, китоб титкилаш, руҳшунос, педагоглардан маслаҳат олишга ота-оналаримизда шижоат, ҳафсала етаятими?

Кўпинча, кўча-қўйда, кўпқаватли уйланинг подьездлари олдида соатлаб гап сотиб, вақтини беҳуда ўтказаятган аёлларга кўзингиз тушади. Оёғи остида ўралашиб юрган фарзанди нималарнидир сўрайди, аммо жавоб бериш малол келиб, сўхбатни давом эттиради, боласига бепарво.

Гоҳида эса у болага қўшилма, бу ишни қилма, яхши эмас, деб қўямиз. Шу билан гўёки бурчимизни бажардик, деб ўйлаймиз. Лекин бола кўнглида пайдо бўлган «нима учун» деган саволнинг мазмун-моҳиятини ким батафсил тушуниради? Одатда ўсиб келаётган бола тақиқланган нарсаларга ўч бўлади. Чунки айтган сўзимиз аксарият ҳолларда мавҳум, изоҳталаб. Мазмуни етарлича тушунирилмаганидан кейин уларнинг ўзи жавоб излашади-да.

Тарбияни бир қолипга солиб бўлмайди. Яхши тарбия бериш учун аввало ота-оналарнинг ўзи бой тажриба ва тасаввурга эга бўлиши керак.

Яқинда шаҳардаги мактабларнинг бирида бўлиб ўтган ота-оналар мажлисида қатнашдим. Бошланғич синф ўқитувчиси ҳар бир ота-онадан фарзанди келажакда қандай бўлишини хошлашини сўради. Уларнинг деярли барчаси ақли, ўзига ишонган, қўрқмас, виждонли, фойдали касб эгаси бўлишини орзу қилишларини айтишди.

— Фарзанд орзуингиздагидек бўлиши учун нималар қилиш керак, деган саволга эса яхши ўқиши, тарбияланиши лозим деб жавоб беришди.

— Ана шу хислатларни бекамму кўст шакллантиришда биринчи галда нималарга аҳамият қаратмоқ даркор, деган саволга, афсуски, ҳеч ким жўяли бир фикр билдирилмади. Кўриниб турибдики, фақат хоҳишнинг ўзи орзулар ушалишига камлик қилади.

Қўшним бошланғич синф ўқитувчиси. Унинг бир сўхбатини ўртоқлашмоқчимиз. Зеро, у тарбия соҳасида баъзи ота-оналарга сабоқ бўлиши мумкин.

Бола юрагининг ҳаяжони...

— Аълочи ўқувчим бор, — дейди у. — Ҳамма фанлардан фақат аълога ўқийди. Кийиниши, дафтар-китоблари ҳам тозаозода, ёзувлари чиройли, ҳар дарсада шеър берсам ўша захотиёқ ёдлайди. Ўқувчиларнинг оиласи билан яқиндан танишиш истағида ҳар бирининг уйига кириб чикдим. Улар орасидан аълочи ўқувчининг шарт-шароити, яшаш тарзи кўнглидагидек бўлса керак, деб ўйлагандим. Бироқ ишонасизми-йўқми, гариб бир кулбада — деразалари йўқ, полсиз хароба уйда туришаркан. Ўқувчининг дарс тайёрлашга ҳатто стол-стули ҳам йўқ, ерда ётиб вазифаларни бажараркан. Ота-онаси яқинда институтни тугатган, шу жойда ижарада туришаркан.

— Бирор жойда ишлайсизми, — сўрадим ўқувчининг онасидан. — Ишлардим, ўғлим учун бир йилдан бери уйдаман. У билан ўзим мунтазам шуғулланиб бормасам, яхши ўзлаштира олмай 1-синфда қоладими, деб қўрқаман, — деди у.

Айримларда эса мутлақо бошқача. Масалан, икки нафар ўқувчининг отаси «Мерседес»да, онаси «Нексия»да мактабга келади. Лекин фарзандининг ўқиши яхши эмас,

дафтар-китоблари йиртилган, кир.

Ана шу икки мисол орқали бир мушоҳада қилиб кўринг-чи.

— Фарзанди биринчи синфга чиққанда ота-она ҳеч бўлмаганда, бир йил шуғулланиши керак. Кўпчилигимизда эса ундай эмас: бола мактабга чиқдим, бўлди кутулдим, буёғи билан ўқитувчи шуғулланади, унинг вазифаси, қолаверса, бунинг учун давлат уларга маош тўлайди, деб ўйлашади.

— Уйда ота-онаси астойдил шуғулланмаган боланинг билими саёз бўлиб қолаверади, — дейди 131-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Зарифа опа.

Бир пайтлар ётоқхонада яшаганимда қўшним бўларди. Ўғлини мактабга кузатиб, кейин сабрсизлик билан уни кутарди. Келиши билан қорнинг очдим, деб сўрамасдан, баҳолари билан қизиқарди. Баъзан она-боланинг сўхбати

сини хотиржам қиларди.

Шу оддийгина сўхбат ҳам бола тарбиясида жуда катта аҳамиятга эга. Чунки ўша қўшнимнинг ўғли нияҳоятда одобли, ақли, ҳамма ҳавас қилгулик эди.

Аксарият ҳолларда биз оналарнинг фарзандига қўпол муносабатини кузатамиз. «Йўқол, пулим йўқ, ўчир овозингни» қабилдаги гаплар бола асаб ҳужайраларини кўзғатиб жаҳлдор, худбин, қўпол қилиб қўяди.

Шу нарсани аниққи, болаларга кўнгли тортадиган ўқитувчиларининг, хурматга лойиқ бўлган яқин кишисининг сўзи тез таъсир қилади.

Бу борада машҳур педагог А. Сухомлинскийнинг «Катта ёшдагилар адолатсизлиқни хато деб тушуна олишса ҳам, бола ҳаётдаги барча мураккаблиқларни тушунишга ҳали қодир эмас. Бола

Ниҳолнинг ўниб-ўсиши, кун сайин улғайиши, қўртак отиши ва бир кун келиб улкан дарахтга айланиши аслида ўзига хос мўъжиза. Инсон иқтидорини ҳам ниҳолнинг дарахт бўлиб қиёфаланишига менгзаш мумкин.

Дарҳақиқат, иқтидор, қобилият, истеъдод одамлар тақдирини намойён бўлиши учун бемисл меҳнат ва тинимсиз ҳаракат зарур бўлади. Бусиз истеъдод чарчланмаслиги, ёнқи вулкан сингари юзага чиқмаслиги табиий. Буоқ бобоқалонимиз Алишер Навоий болалигиданок кўп шеърлар ёд олиб кўччиликни лол қолдиргани, ҳатто устози навлоно Лутфийнинг юксак баҳосига сазовор бўлгани барчамизга маълум. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Истиқлолнинг умидли учқуни

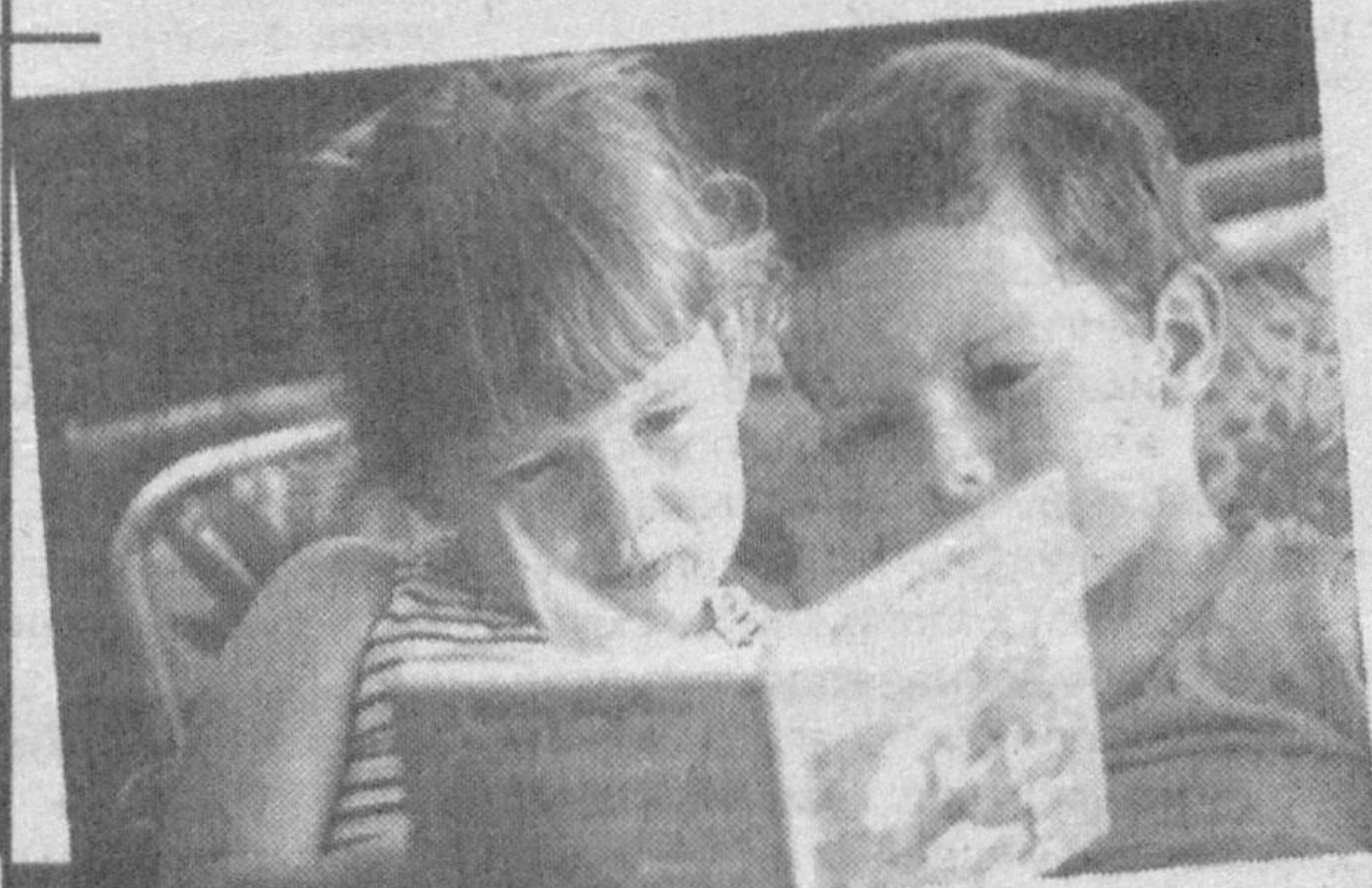
Бугун мамлакатимизда улғу аждодларимизнинг муносиб ворислари, билимга чанқоқ ёшлар талайгина. Кўзонлик Азизбек Юлчиев ҳам ана шундай қобилият соҳиб. Ҳозирда у Тошкент Давлат юридик институтининг ҳуқуқ факультетида ўқийди. Ҳали мактаб ёшига етмасиданоқ бошланғич фанларни пухта ўзлаштириб олган Азизбек бирйўла 2-синфдан сабоқ ола бошлайди. Унинг ўқиш-ўрганишга бундай

ҳонда эфирга узатилган «Мен нечун севаман Ўзбекистонни» номли кўрсатувда иштирок этиб, Юртбошимизнинг дастхати битилган эсдалик китобни қўлга киритди. Олий ўқув юртида кўплаб иқтидорли талабалар ва улкан илмий муҳитга дуч келди. Бундай қулайлик уни яна ҳам ҳаракат қилишга чоғлантирди, янгилик яратиш сари ундади. Ҳуқуқий фанларни ўзлаштириш билан бирга, ушбу соҳада жиддий изланишлар олиб борди. Бу йўлда унга устозлари — юридик фанлар доктори, профессор М. Рустамбоев, юридик фанлар доктори Қ. Абдурашулова, доцент Ф. Тоҳировлар яқиндан кўмаклашяпти. Ҳозирча унинг 25 дан ортиқ илмий мақолалари республикамизнинг даврий нашрларида ёритилган. Шунингдек, у 2 та илмий-оммабоп рисола, 1 та услубий қўлланма муаллифидир. Тиниб-тинчимас Азизбек институт ва халқаро миқёсда ўтказилаётган конференциялар, давра сўхбатлари, семинар-тренингларида мунтазам иштирок этиб, муваффақиятларга эришмоқда.

Олий ўқув юртлари талабалари ўртасида ўтказиладиган фан олимпиадаларида доимий қатнашиб, совринли ўринларни қўлга киритмоқда. Жамоат ишларида ҳам фаол ва ташкилотчи. Айна пайтда институтнинг «Камолот» ЁИХ бошланғич ташкилотиде сиёсий-ҳуқуқий соҳа етакчиси. Рус, инглиз, немис ва турк тилларини яхши билади. Жорий ўқув йилида Алишер Навоий номидаги стипендия совриндори бўлди.

Юртимизда Азизбек сингари иқтидорли ёшлар юксак чўққиларни забт этишга астойдил бел боғлаган экан, уларнинг бундай шижоатидан ҳақли равишда фахрланадиган ва уларга эргашидиганлар кўпайиши шубҳасиз. Зеро, эл-улус шухрати, Ватан тақдирини ана шундай билимли, зукко ва истеъдодли ёшлар қўлидадир.

Гофур ЖАБИЕВ

қулоққа чалинарди. — Сизни хурсанд қилмоқчи-дим, — дерди ўғли.

— Ахир, сен беш оласан-у, нега хурсанд бўлмай, ишонаман, сен билан фахрланаман, — дерди унга онаси.

Гоҳида: — Ўғлим, бугун пул беролмайман, хафа бўлмагин, — дерди худди катталар билан гаплашаётгандек.

Унга жавобан ўғли: — Ойижон, пул керакмас, бугун дарсимиз озроқ, — деб ойи-

қўпол жеркишда ҳам, мазах қилишда ҳам, гўё шунчакидай туюлганга ўхшаш камситишда ҳам адолатсизлиқни сезади, шунинг учун ҳам катталар томонидан болани аяш, айниқса, жиддий ва муҳим масалалар, деган ҳикматли сўзларини яна бир бор эслаб ўтиш мақсадга мувофиқдир.

Барно СУЛТОНОВА

Мамлакатимиз истиқболи ёшларнинг билимдонлиги, маънавий етуқлиги ва фидойилигига боғлиқ. Таълим масканимизда ўғил-қизларни ана шундай етук инсонлар этиб тарбиялашга катта эътибор бошлаб кимё фанидан вилоят бўйича тажриба-синов майдончаси ташкил этилди. Тажриба-синов синфида 28 нафар, назорат синфида эса 31 нафар ўқувчи қатнашмоқда. Шунга кўра йиллик иш режасини тузиб чиқдик.

Майдончамизда фан кабинетини мавжуд. Имкониятдан келиб чиқиб уни кўргазмали қуроллар, дидактик материаллар, фанга оид турли хил паннолар ва компьютер билан жиҳозладик. Синфлар тажриба-синов мақсадларига мос ҳолда танланган. Ўқувчиларимизда кимё фанига қизиқиш кучли. Бироқ тажриба ўтказиш учун бироз қийинчиликлар туғилмоқда. Сабаби, керакли асбоблар етарли эмас. Бунинг устига айна

пайтда мактабимиз қайтадан капитал таъмирланиб, қўшимча синф хоналари қурилмоқда. Албатта, буларнинг ҳаммаси вақтинчалик.

Иш фаолиятимизни вилоят ва туман халқ таълими мутахассислари бир неча бор таҳлил этишди. Улар бизга янги педагогик технология билан ишлаш, ўқувчи-

Уруғига қараб меваси

ларни мустақил фикрлаш ва фаолликка ўргатиш, дарсларни экологик муаммоларга боғлаб ўтиш ҳақида керакли йўл-йўриқ ва маслаҳатлар беришди. Бундан хулоса чиқариб олдик. Эндиликда янги дарс ишланмалари тайёрлаб, ҳар бир мавзунини кўргазма асосида ўтишга ҳаракат қилаяп-

миз. Ҳар чоракда очиқ дарслар, семинарлар ташкил қилинди. Уларда мактабларнинг тажрибали ўқитувчилари қатнашиб, ўтилган машғулотлар бўйича ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Тажриба-синов ва назорат синфларида ўқитиш замон талаблари даражасида олиб борилади. Ўқувчилар ҳам масъули-

ятни чуқур ҳис этган ҳолда машғулотларга эътибор билан қараб сабоқларни ўзлаштирмоқда. Агар муаммо ҳал этилса, самара бундан ҳам юқори бўларди. Чунки, кимё — мураккаб фан. У кўпроқ амалиётни талаб этади.

Бугунги кун ўқитувчиси қандай

бўлмоғи керак? У замон талабларини тез ва чуқур тушунадиган, ўз фанининг билимдони бўлиши, услубий билим ва малакаларни эгаллаган ҳолда ўзининг илмий савияси ва фикрлаш даражасини ошира бормоғи лозим. Бу эса ўқитувчининг касбига бўлган муҳаббати, фидойилигига боғлиқ.

Муаллим зотининг бор умиди ўзи сочган уруғларнинг ўсиши ва мева беришида. Ахир донишмандлар айтганлар-ку: «Уруғига қараб меваси», деб. Биздек ўқитувчилардан таълим олган ўғил-қизлар бугун дунё мамлакатлари ёшлари олдида ўзбекининг кимлигини кўрсатмоқдалар. Бу ҳам фахр, ҳам ифтихордир.

Ҳодихон ҲАМИДОВ,
Жиззах тумани 31-умумий
ўрта таълим мактабининг
экспериментатор ўқитувчиси

Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотида номзодлар

Эсимда, етмишинчи йилларда Тарковскийнинг «Ойна» фильми экранда кетганда, томошабинларнинг тўртдан уч қисми залдан чиқиб кетган эди. Сабаби, фильм ўта мураккаб, уни тушуниб етиш учун сабрнинг ўзи кифоя қилмас, нуқтаи назар ҳам зарур эди.

«Йўл бўлсин» фильмини кўраётганимда ҳам шу ҳолатга яна дуч келаманми деб чўчигандим. Йўк, бу фильмни кўриш жараёнида биронта томошабин зални тарк этмади. Ҳатто титрлар тугаганда ҳам хаёл суриб, бир неча дақиқа ушланиб қолган одамларни кўрдим. Гарчанд, мураккабликда бу фильм Тарковскийнинг «Ойна»сидан қолишмасида.

Йўк. Буларнинг ўрнида воқеаларни, улар ривожини қўшиқ, рақс бошқаради. Қахрамонларнинг диалог ва сўзлари ўрнида рамзлар, маросимлар тасвири гапирди, ранглар сўзлайди. Бу усулни фильм ижодкорлари эришган ютуқ, янгилик, янги йўналиш сифатида қайд

етиш мумкин.

Бир қарашда фильм оддий, маънавий мавзудаги фильмга ҳам ўхшаб кетади. Онаси ўлиб, отасининг қўлида назоратсиз тарбия топаёт-

Хўш, «Йўл бўлсин» фильми ўзи нима ҳақида? Уни бошқа фильмлардан ажратиб турадиган чизгилар, янгилиги нимада? Фильм сюжетига асос бўлган қахрамонлар — ўзига хос ҳаётни танлаган Азиз, фарзандга зор тракторчи йигит Меливой ё шошиб қолиб, ўз бахтига ўзи зомин бўлган қиз ҳақидами?

Йўк, бу фильм — тақдир ҳақида, унинг бош қахрамони ҳам тақдир, туб ғояси ҳам тақдир билан боғлиқ деб, ишонч билан айтсак бўлади.

Кизиғи, бу фильм ҳақида бир хил фикр, бир хил хулосага келиш мумкин эмас. Эҳтимол, фикр бир жойдан чиққан ўринлар учраши мумкиндир. Аммо кўпчилик ҳолларда фильмни нечта томошабин кўрса, шунча фикр, шунча хулоса юзага келади. Сабаб, фильмнинг кўп қирралли, кўп йўналишли, тағмаёнага бойлигидадир. Ижодкорлари томонидан қўлланган ечим, янги топилмалар ҳам унга кўрк бағишлаган.

Уни халқимизнинг бой удумлари, маросимлари, урф-одатлари ҳақида ҳикоя қилувчи тимсоллар, поэтик рамзлар ҳақидаги фильм деса ҳам бўлади. Аслида эса булар фильмнинг бош мақсади, Станиславский ибораси билан айтганда «сверх задача»сини очишга хизмат қилувчи омил вазифасини ўтаган. Асосий эътибор тақдирлар таҳлилига қаратилган.

Инсоннинг охириги «манзил»и аниқ. Аммо масала, мана шу узун, аслида қисқа йўлни қандай босиб ўтишда. Кимдир ҳалол, ким ҳаром, яна биров тўғри, бошқаси қинғир йўлни танлаб сўнги «манзил»га етиб келади. Ёки кимдир ҳаётдан мамнунлик ҳиссини туйиб ўтади, бошқаси жони азобда умр кечиради, кимдир қилган ёмонликларидан ҳузурланади. Хўш, буни ким белгилайди, тақдирми ё инсоннинг ўзи?

Фильмда кечаётган воқеалар-

ни кузатар экансиз, шу каби саволларга жавоб топишга ҳаракат қиласиз. Чунки одатда ҳар бир томошабин ўз нуқтаи назари, ўз қарашидан, турмуш тажрибаси, са-

«Йўл бўлсин»

лоҳиятидан келиб чиқиб жавоб топади. Ва келинган хулосани умумлаштириш имкони бўлади. Аммо бу фильмда топилган жавоб ҳар бир томошабин, ҳар бир инсон учун ўта индивидуалдир, уни умумлаштириш қийин.

Сабаб, фильмнинг ғояси, ижодкорларнинг концепцияси рамзлар, урф-одатлар, удумлар, маросимлар замирида қолиб кетган, улар ортига яширинган. Уни толиб олиш, юзага чиқариш эса томошабинга ҳавола этилган. Буни тополмаган томошабинда фильм шунчаки маросимлар тасвирига бағишлангандек таассурот қолдириши ҳам мумкин. Фильмда назарда тутилган глобал масалани юзага олиб чиқишга кимнингдир қуввати етади, кимнингдир қуввати етмаслиги ҳам мумкин. Кимдир фильмдаги рамзларни шарҳлаб билан кифояланади, бошқа биров фильмдаги маросимларни томоша қилиш билан чекланади. Аммо, фильмни ҳаракатга келтирувчи куч — ҳам рамзлар, ҳам маросимлар, урф-одатлар, удумлар ва улар бир нуқтада кесишган ўриндагина, таъбир жоиз бўлса, кичик бир тошнинг юмалашидан улкан «қор кўчкиси» юзага келади. Бу эса томошабинни ларзага солади.

Фильмда диалог, сўзлар деярли

гай қиз гумонали бўлиб қолади. Бор дунёси зимистонга айланади. Туғилажак боласини инкор этади. Ўзини ўлдирмоқчи бўлади. Тракторчи йигит Меливой эса тирноққа зор. Фарзандли бўлиши учун нима қилса экан? Унга кокил сотиб ол, деб маслаҳат беришади. Кокилни ўғирлаб олмоқчи ҳам бўлади, аммо фарзанд кўрмайди. Бошқа оилада бўлса ўғил тўйи авжида. Карнай-сурнай овози етти маҳаллага эшитилапти. Ота узоқ қутилган фарзандининг хатна тўйини ўтказаяпти.

Тақдирни қаранг, кимгадир гумонаси ортиқчалик қиялпти, кимдир фарзандга зор. Фарзандини инкор этаётган қиз учун ҳам, фарзанд кўришдан умидини узган тракторчи йигит Меливой учун ҳам ҳаёт мазмунини йўқотгандек, тугагандек. Аммо тракторчи йигит ўзини ўлдирмоқчи бўлган қизни йўлда учратиб, дардига малҳам топгандек бўлади. Қизнинг бўлса тракторчига меҳри йўк. Унинг учун ўлим тракторчига кўнгилик қўйишдан ёнгилроқ туюлади. Аммо қиз кутаётган фарзандига бўлган йигитнинг меҳрини кўриб фикридан қайтади. Ҳаёт изга тушгандек. Масала ҳам ойдинлашгандек.

Ҳаётни изга солувчи, уни

ҳаракатга келтирувчи куч, бу — кишиларнинг ўзи. Инсоннинг сўнги «манзил»гача бўлган масофани қандай босиши ҳам фақат унинг ўзигагина боғлиқ, деган фикр ҳам туғилади.

Унда тақдир дегани ўзи нима? Бу саволга фильмдаги рамзлар, маросимлар тасвири жавоб топишга ёрдам беради. Зеро, мақсад ҳам маросиму урф-одатларимиз, удумларни эслаш, тасвирлашгина эмас, балки улар ёрдамида фильмнинг туб ғоясини очиш. Уларга янги талқин берилгани ҳам фильмнинг муваффақиятини белгиллаган.

Фильм кенгликда па-

Фильмдаги кўзи ожиз киши, бу — кўзи кўр, аммо кўнгилик кўзи очик, юрагидаги меҳри билан бутун дунёни кўра олувчи, ҳис этувчи, оламни қучоқлаб, бағрига сиғдира олувчи одамлар образидир. Ҳаётда кўзи очик, аммо қалби кўр кишиларнинг антиподи у. Фильм давомида у ип йигиради, уни пишиқ қилиб йигиради, ташқаридан қараганда, унинг ҳаёти балким қилаётган ишига монанд эмасдир, аммо қалби, ички дунёси, ҳаётда танлаган йўли йигираётган ипи каби пишиқ ва покизадир. У йигираётган иплар — йўл, ҳаёт йўли, бу — инсон истаса ҳаётдаги мутаносиблик, ҳаёт тарозининг посангиси бузилмаслигига ишорадир.

Бу аввалдан белгиланган тақдирни киши ўз қўли билан безаши ҳам, уни қаро ерга булғаш ҳам мумкинлигига ишорадир. Вагон, бу — кичик бир оила - олам, у паровозсиз бўлмайдими, муҳими у кимнинг қўлидалиги, оилани қайси қўллар бошқараётганидир. Фильм вағони эса ишончли қўлларда. Уни эзгу ниятли инсон ҳаракатга келтиради. Муҳими, у ҳаракатдан тўхтамаслиги, сўнги «манзил»га ёруғ юз билан етиб келишидир.

Фикримизни хулосалаб, фильмда акс этган урф-одатлар, маросимлар, рамзлар тасвирининг уйғунлиги унинг ғоясини очишга хизмат этгандек, муаллиф, режиссёр, оператор ва актёрлар тандеми — уйғунлиги унинг муваффақиятини белгиллаган. «Йўл бўлсин» фильми ижодкорларнинг Давлат мукофотида тавсия этилиши, бунинг яна бир бор исботидир.

Фильмни кўрган ҳар бир томошабиннинг ўзига ўзи «Йўл бўлсин?» деган саволни бериши бежиз эмас. Азиз газетхон, сиз ҳам бу саволни ўзингизга бериб кўринг. Унинг маъносига эътибор беринг. Бу саволга муносиб жавоб топишни истансангиз фильмни кўринг, кўрган бўлсангиз яна бир маротаба кўринг. Албатта, арзирли жавоб топасиз.

Раъно ИБРОҲИМОВА,
филология фанлари доктори

Солиқ ва биз

Халқимизда «дардинг бўлса бўлсин, қарзинг бўлмасин» деган ажойиб бир ибора бор. Уни хўжалик юритувчи субъектларнинг мансабдор шахслари кундалик ширга айлантириб олсалар, айни муддао бўларди. Сўнги йилларда ҳукуматимиз уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилувчи бир қатор муҳим ҳужжатларни амалиётга татбиқ этиб келмоқда. Шундай бўлса-да, айрим қорхона ва ташкилотларда солиқ йиғимлари ва бошқа мажбурий тўловларни ўз вақтида бюджетга ўтказиш унутилмоқда.

Жумладан, Навоий вилояти иқтисодиётида ўзига яраша ўрин эгаллаган «Кизилқумцемент» ҳиссадорлик жамиятидаги текширишлар натижасида солиқ ва мажбурий тўловлар учун 178 миллион 361,1 минг сўм қўшимча ҳисобланди. Навоий кон-металлургия комбинатида ҳам худди шундай ҳолат аниқланди: ўз вақтида тўланмаган солиқ ва мажбурий тўловлар учун 1 миллиард 309 миллион сўм қўшимча ҳисобланган, шу билан бирга кечиктирилган қўнлар учун 141 миллион 300 минг сўм жарима белгиланган. Лекин мамлакатимиз раҳбарининг 2005 йил 24 июндаги «Тадбиркорлик субъектларининг

хўжалик соҳасидаги ҳуқуқбузарликлари учун молиявий жавоб-

Қарздорлик — иллат

гарлигини эркинлаштириш тўғрисида»ги 3622-сонли Фармонига мувофиқ текширишда қўшимча ҳисобланган солиқ ва мажбурий тўловларни, устама қўшимча суммаларини ўз вақтида тўлаб, камчиликларни бартараф этганликлари учун Фармоннинг 2-бандига асосан «Кизилқумцемент» ХЖ белгиланган 17 миллион 837 минг сўмлик, Навоий кон-металлур-

гия комбинати эса 130 миллион сўмлик молиявий жаримадан озод этилди.

Ўтган йили вилоятда ўтказилган текширишларда 161 та ҳуқуқбузарлик ҳолатлари аниқланиб, 202 нафар мансабдор шахсга нисбатан расмийлаштирилган ҳужжатлар юқоридаги Фармоннинг 2-бандига мувофиқ суд органларига тақдим этилмасдан, 7 миллион 423,3 минг сўмлик жаримага тортилдилар. Ҳукуматимизнинг тадбиркорлик субъектлари томонидан биринчи мар-

та содир этилган, қасдан қилинмаган ва кам аҳамиятли, шунингдек, давлат бюджет ва давлат мақсадли жамғармаларига тўловлар камроқ тушишига олиб келмайдиган ҳуқуқбузарликлар учун мансабдор шахсларга нисбатан қонунда белгиланган тартибда материалларни суд органларига тақдим этмасдан фақат маъмурий жавобгарлик чоралари қўлланилиши

амалга киритилган. Материаллар суд органларига топширилган тақдирда солиқлар, йиғимлар ва бошқа мажбурий тўловлар тўланмаслиги оқибатида содир этилган ҳуқуқбузарликлар туфайли етказилган зарарнинг ўрнини бир ой ичида ихтиёрий равишда қоплаган, қўшимчаларни тўлаган тадбиркорлик субъекти молиявий санкциялар қўлланилишидан озод этилиши белгиланган.

Вилоятдаги текширишлар натижасида аниқланган камчиликлар юзасидан 375 та хўжалик юритувчи субъект томонидан бюджетга ва бюджетдан ташқари мақсадли жамғармаларга ҳисобланган устама жарима суммаси бир ой ичида тўлаб берилганлиги, етказилган зарар тўлиқ қопланганлиги боис улар молиявий жаримадан озод этилдилар. Бу тадбиркорлар учун ҳукуматимиз томонидан берилган яна бир имкониятдир. Шундай бўлса-да, қарздорликка йўл қўймай ишлашга не етсин.

Фарҳод САМАДОВ,
Навоий вилоят Давлат
солиқ бошқармаси бўлими
бошлиғи

Саёҳат

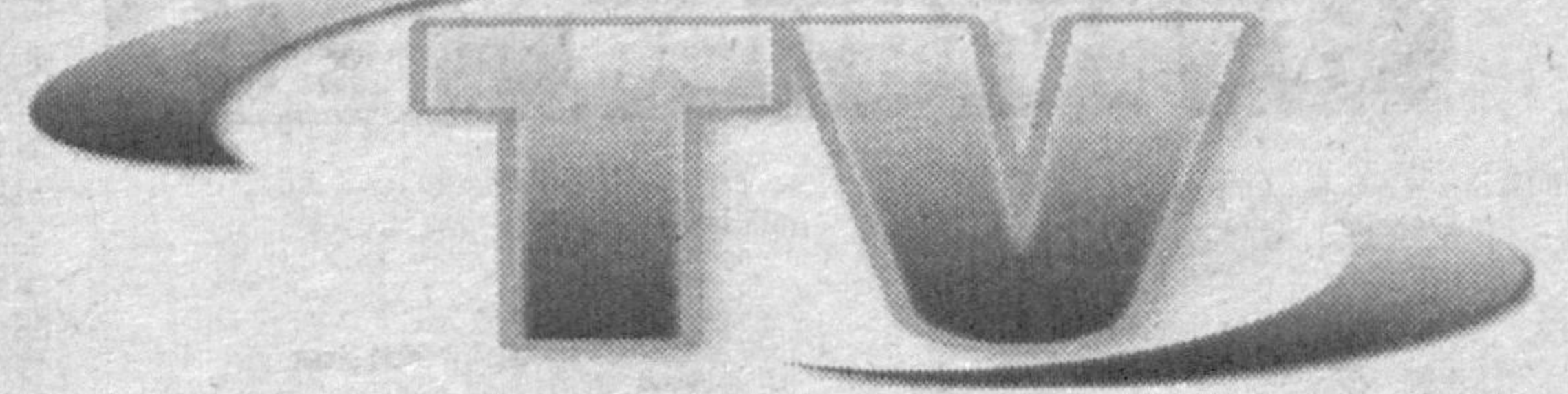
Юрган — дарё

Яқинда ҳомийлар ёрдамида 100 нафар жаззаҳлик қария Қарши шаҳрига саёҳатга бориб, бу ердаги бунёдкорлик ишлари билан таъинланган эдилар. Уларни Қаршининг 2700 йиллиги муносабати билан шаҳарда кўз қувнайдиган даражада қурилушлар аниққаса қувонтирди. Кексаларнинг навбатдаги саёҳати Тошкент шаҳрига уюштирилди. 50 нафар уруш фахрийи ва ногирони пойтахтнинг гўзал гўшалари, Шаҳидлар хиёбони, Мотамсаро она ҳайкали, Мустақиллик майдонида бўлдилар.

Яна 50 нафар Фахрий Зомин туманидаги Пишоғар ота зиёратгоҳига ва Янгиобод туманидаги Хўжайи Мушкон зиёратгоҳига олиб борилди.

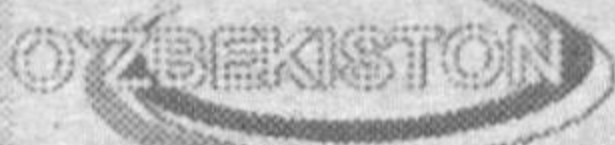
Алибой ЭРГАШЕВ

ISHONCH

14-20 май

Душанба 14

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.45 «Тахлилнома».

20.05 «ТВ шифокор». 20.10 «Оила ришталари». Телесериял премьераси.

15.55 Дастурнинг очилши. 16.00 «ДАВР».

18.20 «Кино-SMS». Совершил телемусобада. 18.25 «UzEX хабарлари» (рус ва инглиз тилларида).

17.50 Кўрсатувлар тартиби. 17.55 Мультфильм. «Шумтакалар».

10.00 «Версия». Информационно-аналитическая программа. 10.30 «АвтоГРАФ».

04.00 Новости. 04.05 «Доброе утро!» 06.00 Новости.

10.00 «Вести». 10.30 «Местное время. Вести - Москва».

05.00 «Сегодня утром». 08.05 «Следствие вели...» 09.00 «Сегодня».

08.00 М/с «Приключения Марко и Джини». 08.30 М/с «Аргай».

07.00 М/с «Самурай Икс». 07.45 М/ф «Самый маленький гном».

Сешанба 15

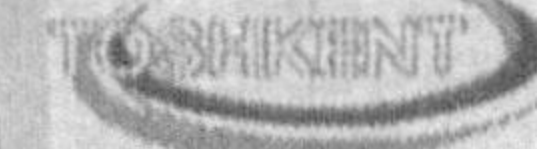

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот».

18.25 «Оҳанглр оғушида». 18.35 «Сизнинг адвокатингиз».

17.45 ИВБ хабарлари. 18.00 ТВ анонс.

15.55 Дастурнинг очилши. 16.00 «ДАВР».

Телеомошабинлар диққатига! Профилактика муносабати билан Сешанба 15 май кунин Toshkent теле радиоканали ўз кўрсатувларини соат 17.50 дан бошлайди.

7.00 «Бодрое утро». 8.05 «Малахов +».

04.00 Новости. 04.05 «Доброе утро!» 08.00 Новости.

04.00 «Доброе утро, Россия!» 07.45 Д/ф «Запрещенный концерт. Немузыкальная история».

05.00 «Сегодня утром». 08.05 «Наше все!» 09.00 «Сегодня».

07.00 Победоносный голос. 07.30 М/с «Люди Икс».

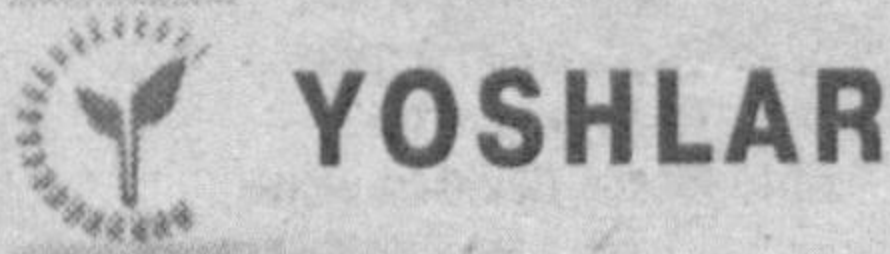
07.00 М/с «Самурай Икс». 07.45 М/ф «Самый маленький гном».

Чоршанба 16

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот»...

20.50 Дунё иқлими. 21.00 «Ахборот». 21.35 ТВ анонс. 21.40 «Бир ўлка-ки»...

6.55 Дастирунинг очилиши. 7.00 «ЯНГИ ТОНГ» ахборот-қўнғилочар дастури...

15.00 «Узга оламлар». Илмий-оммабоп фильм. 15.50 «Замонлар оша келажак сари»...

7.25 Курсатувлар тартиби. 7.30 «Салом, Тошкент!» Қўнғилочар ахборот-қўнғилочар дастури...

20.50 «Интервью». 21.00 «Жозиба». 21.25 «Анонс».

7.00 «Бодрое утро». 8.05 «Малахов +». 9.05 «Хабарлар» (рус. тилида)...

04.00 Новости. 04.05 «Доброе утро!». 08.00 Новости. 08.20 «Малахов +».

21.30 «Время собирать камни». 22.30 Ночные новости. 22.50 «Охота на хакера».

04.00 «Доброе утро, Россия!». 07.50 Д/ф «Земное и небесное». 08.45 «Вести. Дежурная часть».

05.00 «Сегодня утром». 08.05 «Наше все!». 09.00 «Сегодня».

03.15 Т/с «Каменская». 07.00 Победоносный голос. 07.30 М/с «Люди Икс».

07.00 Победоносный голос. 07.30 М/с «Люди Икс». 08.00 М/с «Приключения Марко и Джинн».

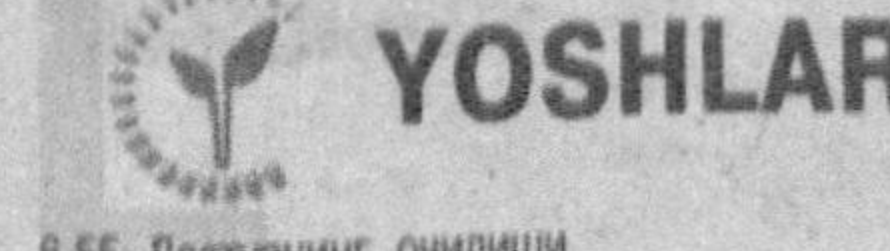
07.00 М/с «Самурай Икс». 07.45 М/ф «Самый маленький гном». 07.55 М/с «Смешарики».

Пайшанба 17

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот»...

20.55 Дунё иқлими. 21.00 «Ахборот». 21.35 ТВ анонс. 21.40 «Одамлардан бири»...

6.55 Дастирунинг очилиши. 7.00 «ЯНГИ ТОНГ» ахборот-қўнғилочар дастури...

13.30 «Ойболанинг саргузаштлари». Мультсериал. 13.40 «Поллопон».

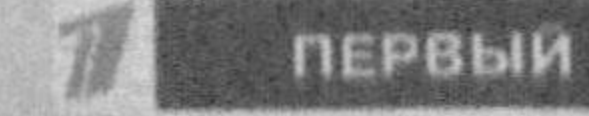

7.25 Курсатувлар тартиби. 7.30 «Салом, Тошкент!» Қўнғилочар ахборот-қўнғилочар дастури...

19.50 «Иқтисод - ревью»/рус/. 20.00 «Пойтахт» ахборот дастури/рус/.

7.00 «Бодрое утро». 8.05 «Малахов +». 9.00 «Хабарлар» (рус. тилида)...

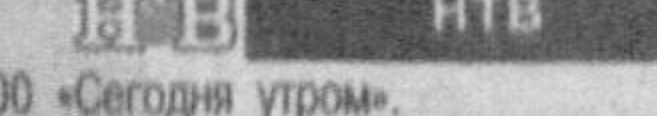

04.00 Новости. 04.05 «Доброе утро!». 08.00 Новости. 08.20 «Малахов +».

20.30 Т/с «Свой, чужой». 21.30 «Человек и закон». 22.30 Ночные новости.

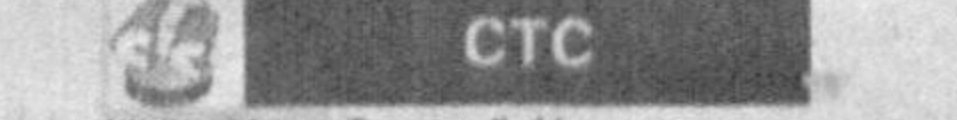
04.00 «Доброе утро, Россия!». 07.35 Д/ф «Страсти по Солонищину». 08.25 Подписание Акта о каноническом общении...

05.00 «Сегодня утром». 08.05 «Наше все!». 09.00 «Сегодня».

07.00 Победоносный голос. 07.30 М/с «Люди Икс». 08.00 М/с «Приключения Марко и Джинн».

07.00 Победоносный голос. 07.30 М/с «Люди Икс». 08.00 М/с «Приключения Марко и Джинн».

07.00 М/с «Самурай Икс». 07.45 М/ф «Самый маленький гном». 07.55 М/с «Смешарики».

Жума

18

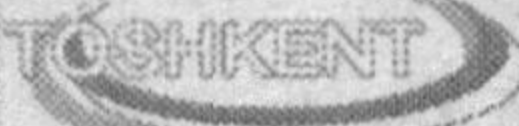
5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот».

20.00 ТВ анонс. 20.05 «ТВ шифокор». 20.10 «Оила ришталари». Телесериал.

YOSHLAR

6.55 Дастирунинг очилиши. 7.00 «ЯНГИ ТОНГ» ахборот-кўнгилочар дастури.

13.40 «У ким? Бу нима?!» 14.00 «ЯНГИ КУН» ахборот-кўнгилочар дастури.

7.25 Курсатувлар тартиби. 7.30 «Салом, Ташкент!» Кўнгилочар информаион мусиқий дастур.

20.00 «Пойтахт» ахборот дастури/рус. 20.15 «ТВ юрист». 20.20 «Цунами». Научно-популярный фильм.

7.00 «Бодрое утро». 8.05 «Малахов +». 9.00 «Хабарлар» (рус. тилида).

ПЕРВЫЙ

04.00 Новости. 04.05 «Доброе утро!» 08.00 Новости.

20.00 «Время». 20.25 «Минута славы». Финал. День 1.

04.00 «Доброе утро, Россия!» 07.35 «Вся Россия». 07.45 «Мой серебряный шар. Даниил Спиваковский».

05.00 «Сегодня утром». 08.05 «Наше все!» 09.00 «Сегодня».

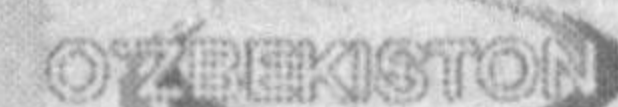
07.00 Победоносный голос. 07.30 М/с «Люди Икс».

07.00 М/с «Самурай Икс». 07.45 М/ф «Бобик в гостях у Барбоса».

Шанба

19

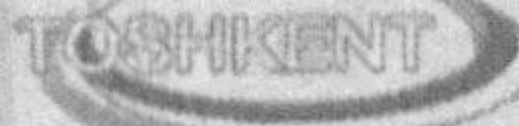
5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот».

00.40 Курсатувлар дастури. 00.45 ТВ анонс. 00.50 «Минг бир ривоят».

YOSHLAR

6.55 Дастирунинг очилиши. 7.00 «ЯНГИ ТОНГ» ахборот-кўнгилочар дастури.

16.30 «Нафосат олами». 16.40 «Халлпарастлар». Ҳажвий дастур.

7.25 Курсатувлар тартиби. 7.30 «Салом, Ташкент!» Кўнгилочар информаион мусиқий дастур.

21.45 «ТВ юрист». 21.50 «Телекуррьер - маркет».

7.30 «Хабарлар». 7.50 «Бодрое утро». 8.50 «Хабарлар» (рус тилида).

ПЕРВЫЙ

04.10 Х/ф «Обочина». 05.00 Новости. 05.10 Х/ф «Обочина».

18.20 М. Задорнов. «Этот безумный, безумный мир».

05.00 «Доброе утро, Россия!» 06.30 «Студия Здоровье».

04.50 Боевик «Мама, не горюй!» 06.10 М/ф «Ну, погоди!»

07.00 М/ф. 09.00 М/с «Черепашки-ниндзя».

07.00 Х/ф «Ланселот. Хранитель времени».

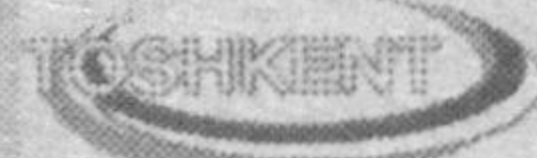
Якшанба

20

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
8.40 Олтин мерос.
«Болалар сайёраси»
8.50 «Кирол шер». Мультфильм.
10.20 «Саломатлик сирлари».
10.40 ТВ анонс.
10.45 «Шарқ тароналари».
11.05 «Хамон ёдимда»
11.25 ТВ анонс.
11.30 «Хамон ёдимда»
11.50 «Оила ришталари». Телесериал.
12.25 ТВ анонс.
12.30 «КиноТеатр».
12.55 «Ўғирланмаган келин». Бадий фильм. 1-қисм (Хиндистон)
14.30 ТВ анонс.
14.35 «Ўғирланмаган келин». Бадий фильм. 2-қисм.
16.10 «50/50». Ток-шоу.
17.00 ТВ анонс.
«Болалар сайёраси»
17.05 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
17.40 ТВ анонс.
17.45 «Менинг университетим».
18.05 «Оҳанглар оғушида».
18.15 «Одами эрсанг»
18.35 «Интеллектуал ринг».
19.20 Дунё иқлими.
19.25, 20.00, 20.55, 21.40 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 «Тахлилнома» (рус тилида)
20.05 «Оддий ҳақиқатлар». Ток-шоу.
20.50 Дунё иқлими.
21.00 «Тахлилнома».
21.45 ТВ анонс.
21.50 «Минг бир ривоят».
21.55 «Оҳанрабо».
22.35 «Телефон». Бадий фильм.
00.20-00.25 Тунги наволар.
«Uzbekistan»
00.25 Кўрсатувлар дастури.
00.30 ТВ анонс.
00.35 «Тарих кўзгуси».
00.55 Дунё иқлими.
1.00 «Тахлилнома». Информацион да-
стур (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.35 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
2.10 «Халқ ўйинлари» (Спорт)
2.30 «Интеллектуал ринг».
3.15 «Шарқ тароналари».
3.55 Дунё иқлими.
4.00 «Тахлилнома». Информацион да-
стур.
4.40 ТВ анонс.
4.45 Миллий кино: «Чинор остидаги дуэль»
5.50-5.55 Тонги наволар.

13.00 «Дунё таомлари».
13.20 «Дунё бўйлаб».
13.40 Жаҳон киноси: «Ночор самурай».
15.50 «Чемпион сирлари».
16.10 «Ринг қироллари».
17.00 «Гарфилд-2». Мультфильм.
18.20 «Айланай»
18.40 «Ҳазил мулки».
18.55 «Иқлим».
19.00 «Давр ҳафта ичиди».
19.30 «Ешлик наволари».
19.45 «Пойтахтдан узокроқда».
20.00 «Тараннум». Дам олиш дастури.
20.45 «Телепортрет».
21.00 «Дилроз». Аҳмад Солиев.
21.30 «KINOMANIYA».
22.00 Миллий кино: «Маҳаллада дув-
дуд гап».
23.25 - 23.30 «Таскин».

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!» Кўнгилочар
информацион мусиқий дастур.
8.30 «Анонс».
8.35 «Гвадалупе». Телесериал.
9.15 «Телекурьер - маркет».
9.35 «Анонс».
9.40 «Афиша».
9.50 Кино: «Прерия».
11.20 «Интервью».
11.30 «Анонс».
11.35 «Истеъдод».
11.50 «Телекурьер-маркет».
12.10 «Анонс».
12.15 Мультфильм: «Урдакчалар сар-
гузашти».
12.55 «ТВ юрист».
13.00 «Музыка SMS».
13.20 «Анонс».
13.25 «O'zbektelefilm» представляет:
«Линия красоты»
13.40 «Дорихона эшитидаи/рус/»
14.20 «ТВ юрист».
14.25 «Анонс».
14.30 Кино: «Шаг вперед».
16.10 «Саргузаштлар ороли».
16.35 «Анонс».
16.40 «Телекурьер-маркет».
17.00 Кино: «Ота меҳри».
18.55 «Жозиба».
19.20 «Анонс».
19.25 «Нима учун?»
20.05 CINEMA.UZ.
20.30 «Туризм ҳақида/рус/»
21.00 «Анонс».
21.05 Якшанба кинозалы: «Гордость и
предубеждение»
23.00- 23.05 «Хайрли тун, шаҳрим».

7.30 «Хабарлар»
7.50 «Бодрое утро»
8.50 «Хабарлар» (рус тилида)
9.10 «Непутёвые заметки»
9.30 «Пока все дома»
10.20 «Фазенда»
11.00 «Файзли ошхона»
11.25 «Кувноқ стартлар»
12.05 «Рақибингиз гроссмейстер»
Ўзбекистон чемпионатларида:
12.25 Футбол. «Насаф» - «Бухоро»
«Нефчи» - «Самарканд - Динамо».

14.05 - 14.55 ПроФРИНГ.

18.00 Мультфильм.
18.20 «Халқ ўйинлари»
18.30 «Версия». Информационно-ана-
литическая программа.
19.00 «Спорт уик-энд»
19.40 «Тайм-аут»
20.00 «Вести»
20.20 «Ровесник»
20.40 «Властелин горы»
21.30 «Талкин». Информацион-таҳли-
лий курсатув.
22.00 Смешное кино. «Любовь к со-
бакам обязательна»
23.35 Еврофутбол. Испания чемпиона-
ти.
1.10 «Тунингиз осуда бўлсин!»

05.00 Новости.
05.10 Х/ф «Жаркое лето в Кабуле».
06.50 «Служу Отчизне!»
07.30 М/с: «Дональд Дак представя-
ет». «Черный плащ»
08.20 «Умники и умники»
09.00 Новости.
09.10 «Непутевые заметки»
09.30 «Пока все дома»
10.20 «Фазенда»
11.00 Новости.
11.10 «Живой мир». «Планета Земля»
12.10 «Их разыскивает милиция»
12.50 «Клуб Веселых и Находчивых»
Высшая Лига.
15.10 «Корпорация монстров»
17.00 «Времена»
18.00 «Цирк со звездами»
20.00 Воскресное «Время»
20.50 «Король ринга»
22.30 Х/ф «Помеченный смертью»
00.20 Д/ф «Эйфелева башня».

04.45 Х/ф «Обыкновенный человек»
06.30 «Сельский час»
07.00 «Вести»
07.10 «Местное время. Вести - Моск-
ва»
07.20 «Диалоги о животных»
07.55 М/ф «Возвращение блудного по-
лукая»
08.05 «Аншлаг и Компания»
09.05 «Сам себе режиссер»
10.00 «Вести»
10.10 «Местное время. Вести - Моск-
ва»
10.20 «Городок»
10.50 «Сто к одному»
11.45 «Смехопанорама»
12.15 «Парламентский час»
13.00 «Вести»
13.20 «Фитиль №133»
14.00 «Вести. Дежурная часть»
14.35 «Честный детектив»
15.05 Праздничный концерт, посвя-
щенный Дню внутренних войск МВД.
16.55 Театр Е. Петросяна «Кривое
зеркало»
19.00 «Вести недели»
20.00 «Специальный корреспондент»
20.25 Х/ф «Грустная дама червей»
22.15 Триллер «Гнев». (США - Вели-
кобритания - Мексика).
04.35 Х/ф «Последний самурай».

(США).
07.00 «Сегодня»
07.15 Лотерея «Русское лото»
07.40 «Дикий мир»
08.05 «Счастливей рейс»
09.00 «Сегодня»
09.20 «Едим дома»
09.50 «Их нравы»
10.25 «Авиаторы»
11.00 «Тор Gear»
11.35 «Чрезвычайное происшествие»
Обзор за неделю»
12.00 «Сегодня»
12.25 Фестиваль юмора «Москва - Ялта
- транзит»
14.25 Д/с «Победившие смерть»
15.00 «Сегодня»
15.20 «Один день. Новая версия»
16.00 «Своя игра»
16.55 Т/с «Адвокат»
18.00 «Сегодня. Итоговая программа»
18.50 «Чистосердечное признание»
19.20 «Чрезвычайное происшествие»
Обзор за неделю»
19.55 «Главный герой»
21.00 «Воскресный вечер»
22.05 Т/с «Рим». (США)
00.15 Х/ф «Добровольцы»
02.10 «Криминальная Россия»
03.00 Х/ф «Вы так прекрасны». (Фран-
ция).
04.35 «Профессия - репортер».

07.00 М/ф.
07.30 Жизнь, полная радости.
08.00 М/ф.
09.00 М/с «Черепашки-ниндзя»
10.00 М/ф «Фольксваген-жук 2»
(США).
12.00 Х/ф «Неуловимые мстители»
13.30 Х/ф «Новые приключения неуло-
вимых»
15.15 Х/ф «Королева Марго». (Фран-
ция).
19.00 Киномания.
20.00 Х/ф «Ангел-А». (Франция).
22.00 Х/ф «Может быть». (Франция).
00.00 Т/с «Говорящая с призраками»
17 с.
01.00 Х/ф «Сила зла». (Франция).
03.00 Х/ф «Фанатик». (США).

05.00 Т/с «Шпионка». 32 с.
06.00 Муз.Релакс.
СТС
07.00 М/ф «Волшебное путеше-
ствие»
08.15 М/ф «Кот в сапогах»
08.35 М/ф «Пес в сапогах»
08.55 М/с «Итси-Битси паучок»
09.20 М/с «Смешарики»
09.30 М/с «Просто Норман»
10.00 М/с «Улица Сезам»
10.30 М/с «Секретные материалы
псов-шпионов»
11.00 Самый умный.
13.00 Т/с «Виола Тараканова. В
мире преступных страстей 3».

Фильм 1. «Главбух и полцарства в
придачу», ч. 2.
15.00 Снимите это немедленно.
16.00 Д/с «Мать и дочь»
17.00 Истории в деталях.
17.30 6 кадров.
18.00 Х/ф «Даша Васильева. Лю-
бительница частного сыска 3»
«Спят усталые игрушки»
22.00 Х/ф «Очень страшное кино 2»
23.35 Слава Богу, ты пришел!
00.55 Кино в деталях с Ф. Бондар-
чуком.
01.55 Х/ф «Крысятник»
03.20 Х/ф «Хорошая женщина»
04.45 Х/ф «Крылья голубки»
06.20 Музыка на СТС.

**Информационно аналитический
отдел компании «GENEROUS»
предлагает**
Электронная версия (база) нормативных
Документов «Охрана труда
и техника безопасности» — ОТБ
Тел: 144-25-63
Факс: 144-84-81
E-mail: info@fiml.uz.
Web-site: www.fiml.uz

**ОКНА
ДВЕРИ
ВИТРАЖИ**
Профили из мировых
производителей
AKFA и VERATEC
В КРЕДИТ 50% по тел: 144-10-10, 701-60-60
272-05-91 103-62-17 119-62-17 Факс: (9971) 144-84-81
144-51-33 110-62-17 157-62-17 E-mail: info@fiml.uz
144-95-34 111-62-17 159-62-17 Web-site: www.fiml.uz

«БОЙ КЕЛИН» ЎЗБЕК ТИЛИДА

Ўтган асрнинг 30-йилларида
фильмлар бир тилдан иккинчи
тилга таржима қилина бошлан-
ди. Бу билан турли халқлар ўз
она тилларида бошқа миллат-
ларнинг экран асарларини
кўриш имкониятига эга бўлди-
лар.
1938 йилдан бошлаб ўзбек
кинематографлари ҳам фильм-
ларни ўғиртишга киришдилар.
Ўша йили ўзбек тилига биринчи
бўлиб Киев киностудиясининг
«Бой келин» фильми таржима
қилинди. Бу экран асари ўғирма-
сининг режиссёри А. Шаропов
эди. Унга тахрибали киносанъати
устаси А. Константинов зарур
маслаҳатларини бериб турди.
Шуниси қизиқки, ўша йиллари
биринчи ўғирилган ўзбек
фильмларида диалоглар билан
биргаликда кўшиқлар ҳам тар-
жима қилинар эди. «Бой келин»
постановкасининг матни ва
кўшиқларини ёзувчи Абдулла
Қаҳҳор билан шоир Ҳамид
Олимжонлар таржима қилишган-
ди. Фильмдаги кўшиқларни
Ҳалима Носирова (Маринка) ва
Карим Зокировлар ижро этган-
лар. Ундаги
**Ой, вы кони, кони стальные
Дорогие друзья трактора...
кўшиғини Алишер Навоий но-
мидаги опера ва балет театри-
нинг хори ўзбек тилида куйлаган.
Акбар АЛИЕВ**

TV-MARKAZ

Душанба 14
07.00 «Премьера» (узб)
07.30 Узбек наволари
08.00 «Премьера» (рус)
08.30 «Миссия неповто-
рима»
09.00 Сериал «Опера-
тивный псевдоним» 13-
серия
10.00 «Сунмас орзулар»
10.50 Узбек наволари
11.00 «Минотавр» худ-
фильм
12.45 Мировые хиты
13.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Узбек наволари
17.00 «Навбат» Рашид
Холиков билан
17.40 Узбек наволари
18.00 «Премьера» (узб)
18.30 Узбек наволари
19.00 «Премьера» (рус)
19.30 Сериал «Опера-
тивный псевдоним» 14-
серия
20.30 Мировые хиты
21.00 Узбек наволари
22.00 Комедия по поне-
дельникам
«ПОТОМУ ЧТО Я ТАК
ХОЧУ» худ.фильм
00.00 Миксер

Сешанба 15
07.00 Узбек наволари
08.00 Марказ NEWS (узб)
08.10 Мировые хиты
09.00 Сериал «Опера-
тивный псевдоним» 14-серия
10.00 «Премьера» (узб.)
10.30 Узбек наволари
11.00 «Потому что я так
хочу» худ.фильм
13.00 Мировые хиты
13.30 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS (рус)
14.10 Мировые хиты
14.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Узбек наволари
17.00 «Топ-20»
17.45 Узбек наволари
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.10 Узбек наволари
19.00 Сериал «Оперативный
псевдоним» 15-серия
20.00 Узбек наволари
21.00 «Великолепная се-
мёрка»
21.30 Узбек наволари
22.00 «АДРЕНАЛИН» худ-
фильм
23.40 Миксер

Чоршанба 16
07.00 Узбек наволари
07.30 «Премьера» (рус)

08.00 Марказ NEWS
(рус)
08.10 «Навбат» Рашид
Холиков билан
08.50 Узбек наволари
09.00 Сериал «Опера-
тивный псевдоним» 15-
серия
10.00 Мировые хиты
10.30 Узбек наволари
11.00 «Адреналин» худ-
фильм
12.40 Мировые хиты
13.00 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS
(узб)
14.10 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Узбек наволари
18.00 Марказ NEWS
(рус)
18.10 Узбек наволари
19.00 Сериал «Опера-
тивный псевдоним» 16-
серия
20.00 Узбек наволари
21.00 «Миссия неповто-
рима»
21.30 Узбек наволари
22.00 «НЕПРИКАСАЕ-
МЫЕ» худ.фильм
00.20 Миксер

Пайшанба 17
07.00 Узбек наволари
08.00 Марказ NEWS
(узб)
08.10 Мировые хиты
09.00 Сериал «Опера-

тивный псевдоним» 16-
серия
10.00 Узбек наволари
11.00 «Неприкасаемые»
худ.фильм
13.20 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS
(рус)
14.10 Мировые хиты
14.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.00 Узбек наволари
17.00 «Великолепная
семёрка»
17.30 Мировые хиты
18.00 Марказ NEWS
(узб)
19.00 Сериал «Опера-
тивный псевдоним» 17-
серия
20.00 «Спецрепортаж»
20.20 Узбек наволари
20.30 «Премьера» (узб)
21.00 «Юлдузли пайшан-
ба»
21.30 Узбек наволари
22.00 «КИРОЛ АРТУР»
бадий фильм
00.20 Миксер

Жума 18
07.00 Узбек наволари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 «Топ-20»
09.00 Сериал «Опера-
тивный псевдоним» 17-
серия
10.00 Узбек наволари
11.00 «Кирол Артур» ба-

дий фильм
13.20 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS (узб)
14.10 Мировые хиты
14.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Узбек наволари
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 Узбек наволари
19.00 «Кулинар фантази-
ялари»
19.30 Узбек наволари
20.00 «Сунмас орзулар»
20.50 Узбек наволари
21.00 «Кинокурьер»
21.30 «Премьера» (рус)
22.00 «КАПИТАН АЛАТРИ-
СТЕ» худ.фильм
00.30 Миксер

Шанба 19
07.00 Узбек наволари
08.00 Марказ NEWS (узб)
08.10 Узбек наволари
09.00 Мировые хиты
09.30 «Кинокурьер»
10.00 Узбек наволари
11.00 «Капитан Алатрис-
те» худ.фильм
13.30 Узбек наволари
14.00 «Премьера» (узб)
14.30 Мировые хиты
15.00 Теленяня
16.20 Мировые хиты
17.00 «Спецрепортаж»
17.20 Узбек наволари

18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 Узбек наволари
18.30 «Алло-Марказ»
19.00 Узбек наволари
19.15 Концерт
21.00 «Навбат» Рашид Хо-
ликов билан
21.40 Узбек наволари
22.00 Хинд киноси «КАЛ-
ЛОБ»
00.30 Миксер

Якшанба 20
07.00 Узбек наволари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 Концерт
10.00 «Сунмас орзулар»
10.50 Узбек наволари
11.00 Хинд киноси «Каллоб»
13.30 Мировые хиты
14.00 Узбек наволари
15.00 Теленяня
16.20 Узбек наволари
16.30 «Премьера» (рус)
17.00 Узбек наволари
17.30 «Юлдузли пайшанба»
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.10 Узбек наволари
19.00 Мировые хиты
19.30 Узбек наволари
20.00 «Алло-Марказ»
20.30 Узбек наволари
21.00 «Топ-20»
21.45 Мировые хиты
22.00 «ПРОКЛЯТИЕ ЗОЛО-
ТОГО ЦВЕТКА» худ.фильм
00.20 Миксер

Теледастурлар «САДО» МЧЖ дан олинди

XX аср жиноятлари

Ўзига бино қўйган Розмари Абердур хайрия фондидан жуда катта миқдордаги маблағни гумдон қилди. У бу пулларга турли зиёфатлар уюштириб, маишатга муккасидан кетди. Бирок ҳақиқат қарор топиб, Розмари ҳибсга олиниши билан бундай турмуш тарзига чек қўйилди.

Розмари бирор нарсага пул сарфлар экан, бунга дабдаба билан амалга оширарди. Масалан, 50 минг фунт-стерлингга «Бентли» машинасини сотиб олганида, уни уйига олиб бориш учун ўша ернинг ўзидаёқ катта пул эвазига хайдовчи ёллаган. Киска вақт ичида у ўтиришлар учун 780 минг фунт-стерлинг сарфлаган. Умумий баҳоси 200 минг фунт-стерлингдан зиёд бўлган бир нечта ҳашаматли автомобилларни харид қилган. Хаммасидан ҳам ўйнаши чўмилиши учун уйдаги ваннани 240 шиша шампан vinosи билан тўлдирганлиги унинг кимлиги-ю, маънавияти ва дунёқараши ҳақида хулоса чиқаришингиз учун етарлидир.

ДАБДАБАЛИ
ҚАЛЛОБЛИК

Кариб денгизда яхталарда ҳордиқ чиқариш, Лондон заргарларига, Парижнинг энг яхши тикувчиларига буюртмалар бериш... Дабдабали ҳаёт кечириш Розмарининг шиори эди. Аммо бунинг ортида қаллоблик турарди. Негаки Абердур «хоним» бор-йўғи очиккўнгил одамларнинг пулларини ўзлаштиришни касб қилиб олган фирибгар, сохта оқсуяк эди. Полиция ҳибсга олгунига қадар у хайрия фондига тегишли 3 миллион фунт-стерлингга яқин пулни беҳуда совуриб юборишга улгурганди.

Текин бойлик орттириш иштиёқи оддий одамни ҳам ўғрига айлантиришига 1961 йилда туғилган Розмарининг ҳаёти ёрқин мисолдир. Эссекслик рентгенолог Кеннет Абердур ва қачонлардир Лондон марказий касалхонасида котиба бўлиб ишлаган Жин Абердурнинг фарзанди бўлмиш Розмари маҳаллий мактабда ўқиди. Таҳсилни тугатгач, шаҳардаги фирмалардан бирида бухгалтер сифатида стажерлик қилди. Иш жойини бир неча марта ўзгартириб, 1987 йили яхшигина иш топди — касалхона қошидаги хайрия фондига бухгалтерлик лавозимига қабул қилинди. Шу ерда у ёлгон ва фирибгарлик йўлига қадам қўйди. Тўғри, янги жойда Розмари дастлаб сидқидилдан меҳнат қилди. Бу даврда тиббиётни ривожлантиришга мўлжалланган маблағлар миқдори ортди. Лондон марказий касалхонасида паринсхотирлик, тутқаноқ ва инсулътни даволаш бўйича дунёда тан олинган марказлардан ҳисобланади. Розмари касалхона васийларини ҳар йили ўтказиладиган «Қирол базми» фондиди ривожлантириш ва унинг касасини тўлдиришга ёрдам беришига ишонтира олганида муваффақият сари биринчи қадамни қўйган эди.

ХАЙРИЯ БАЗМИ

Бу базм бошқа хайрия кечаларидан унчалик фарқ қилмайди. Лекин Розмари яхши билардики, агар жамоатчиликни чипталари қиммат ушбу махсус базмга келишга кўндиролса, касалхона ҳисобига катта пул тушиши мумкин эди. Шундай ҳам бўлди, «Қирол базми» шу қадар муваффақиятли ўтдики, бу Роз-

ЯХШИ ЯШАШНИНГ
ЁМОН ЙЎЛИ

дўстларни йиғиб бошлади.

«БАХТНИ
СОТИБ ОЛИШ
МУМКИН...»

Бели оғримаганнинг нон ейишини кўр, деганларидек, Розмари Абердур пулни орқа-олдига қарамай сарфлаб юборарди. Унинг «саховати»дан албатта, атрофидаги «дўст»лари ҳам баҳраманд эдилар. Розмари дўстликни пулга сотиб олиш мумкин деб ўйлаганлар учун Лондонда дабдабали зиёфатлар, Ҳинд океани ва Кариб денгизи бўйлаб саёҳатлар уюштиргани етмагандек, Лондондаги қасрида бир ярим йил ишлаган филиппинлик Мануэл Кабрерага шинам квартира совға қилган. Кабреранинг эътироф этишича, Британия армиясининг капитани Майкл Кабинсга турмушга чиққан бўлишига қарамай, хоним доимо зино йўлидан юрган. Кабреранинг вазифаси эр ва жазманнинг бир-бири билан дуч келиб қолишининг олдини олиш бўлган. Фонд васийларининг

рахбариятнинг буткул ишончидан фойдаланиб жамиятнинг маблағларини назорат қилар эди. Хайрия пулларининг бир қисми қурилиш компаниялари ва банк депозитларида сақланарди. Биринчи «Қирол базми»дан кейинки Абердур хайрия маблағлари йиғиладиган ҳисобварақларга имзо чекиш ҳуқуқини қўлга киритди. Бирок пул олиш учун ҳар бир чекда униқидан ташқари бошқаларнинг, масалан, фонд ижрочи директори Ричард Стивенснинг ҳам имзоси бўлиши талаб қилинарди. Шунинг учун фирибгар уларни сохталаштира бошлади. Розмари ҳисоб-китобларни шундай олиб борардики, ўзи ўзлаштирган суммалар ҳеч қачон расмий ҳисоботларда акс этмасди.

ларига қутилмаган омад унга Абердур хоним унвонини олиш ҳуқуқини берганини тушунтириб чиқди. Абердур тезда Темза бўйидаги ҳовузли, ваннаси пушти ранг мраммардан бўлган ҳашаматли уйга кўчиб ўтди. Уйдаги кўхна креслода бир ёстиқ бўлиб, унга Розмари ўз қўллари билан «Мен эски винони, ёш эркакларни ва ўзимни яхши кўраман», деган сўзларни тикиб қўйган эди. Меҳмонхонадаги қандилнинг ўзи 10 минг фунт-стерлинг турарди.

Фош қилиши мумкин бўлган эски дўстлари ва танишларидан ўзини олиб қочишни бахт кошонасига олиб борувчи йўл деб билган Розмари Абердур атрофига унинг ҳашаматидан хайратга тушадиган «содиқ»

масъулиятсизлиги ва ишончидан фойдаланган фирибгар маблағларни ўзлаштиришда давом этарди. Таъкидлаш жоизки, шаҳарнинг энг яхши аудитлари ҳам икки марта текшириш ўтказиб, унинг ишидан камчилик топишолмаган.

1991 йилнинг биринчи ярмида у 1 миллион фунт-стерлингни ўзлаштирган. Шундан сўнг Абердур «хоним» ўзининг ҳисобварақидан 100 минг фунт-стерлинг олиб госпиталга эҳсон қилганига қойил қолмай илож йўқ. Ана энди раҳбарият олдида унинг обрўси қанчалик ошганини тасаввур қилиб кўринг.

Бирок бундай йирик миқдордаги маблағлар камомати узоқ вақт пинҳон қолиши мумкин эмасди. Дастлаб Лондонда яшовчи бошқа бир Абердур хоним атрофида қандайдир ғалати ҳодисалар юз бераётганидан шубҳалана бошлади. Негаки, унинг эри лорд Стюарт Абердурга турли одамлардан хатлар кела бошлаган, улар мазкур мактубларида бўлиб ўтган меҳмондорчилик учун миннатдорчилик билдирган эдилар. Табиийки, гап қандай зиёфат ҳақида кетаётганини билмай лорд ва хотинининг боши қотган. Бунинг устига улар мактуб эгаларини мутлақо танимас эдилар.

ЭГРИ ЙЎЛНИНГ
ОХИРИ

Ёлгон охир-оқибат фош этилди. Бунга фирибгарнинг эҳтиётсизлиги сабаб бўлди. Гап шундаки, Розмари Абердур пул билан боғлиқ ҳийла-найрангларда ўзига бино қўйгани сари эҳтиёткорлиги ҳам пасайиб борган. 1991 йил июн ойида у одатдагидек «дам олиш учун» бир неча кунга кетади, аммо офисдаги ўзининг столи устида фондга қарашли қурилиш компаниясининг ҳисоб рақамидан олинган 120 минг фунт-стерлинг пулнинг чеки нусхасини унутиб қолдирган. Нусханинг ёнида ушбу маблағни Розмари хайрия фондидан ўмарган пулларини ошқоралаштирадиган бешта банкнинг бирига ўтказишга рухсат берилган хат ётар эди. Хатни ҳам, чек нусхасини ҳам хайрия фонди ижрочи директори Ричард Стивенс топиб олади. Қурилиш компаниясининг ҳисобварақига Абердурнинг имзоси кифоя қилмаслигини у яхши билар эди. Не кўз билан кўрсинки, ўзининг ва бошқаларнинг ушбу ва ундан олдинги чеклардаги имзолари сохталаштирилган экан.

1992 йил март ойида бўлиб ўтган суд жараёнида фирибгар айбловнинг 17 банди бўйича айбига иқрор бўлди, яъни хайрия фондининг 1 миллион 339 минг фунт-стерлингини ўмарганини тан олди.

Суд Розмари Абердурни 4 йилга озодликдан маҳрум қилди. Хайрия фондидагилар мазкур ҳукмни суд бу билан Розмарининг елкасига қоқиб, баракалла, она қизим дегандай бўлди, қабилидаги ўйда қарши олдилар.

Интернет
материаллари асосида
Насиба ТОЖИЕВА
тайёрлади

ма-рига яна бир нечта шундай тадбирларни ташкиллаштириш имконини берди. Уларнинг баъзиларига хайрия жамиятларининг хомийси бўлмиш Уэльс маликаси ташриф буюрарди.

Розмари бадавлат одамлар даврасига қўшилишга муваффақ бўлди. Унинг ғайратшижоати, давлатманд ва машҳур кишиларни Лондон касалхонасини ривожлантириш учун катта маблағ ажратишга кўндиролди олиш санъати борган сари сайқал топа борди. У ҳақиқатан ҳам жуда саботли эди. Розмари иккиюзламачилик билан: «Мен касаллар билан учрашишдан улкан руҳий қувват оламан», дея таъкидлашни яхши кўрарди.

ОСМОНДАН
ТУШГАН
20 МИЛЛИОН...

Ҳалол ва ҳаром ўртасидаги чегарани Розмари 1988 йили, хайрия фондининг пулларини оз-оздан ўмара бошлаганида кесиб ўтди. У

Бу эҳтиёжларини қондиришнинг энг осон йўли эканлигини у жуда тез англаб етди. Унинг нафси тобора ҳақалак отиб борарди.

Жамият ҳисобварақларидаги пулларнинг асосий қисми 1989 йилнинг апрелидан 1991 йилгача ғойиб бўлган. Пуллар у махсус очиб қўйган банк ҳисобварақларига дарёдай оқар эди. Уша пайтлари турмушида юз берган кескин ўзгаришларни изоҳлаш учун фирибгар ёлгонни сув қилиб ича бошлади.

Фонд раҳбари Жон Янг Розмари ишга хайдовчи ва қўриқчи кузатувида ҳашамдор «Бентли» лимузинида кела бошлаган кунларни яхши эслайди. «Сизни кўриб, қиролича келаяпти деб ўйлашлари мумкин», деган эди у Розмарига ҳазиллашиб. Абердур эса буткул жиддий оҳангда: «Буни қаранг, мен яқинда 20 миллион фунт-стерлинглик мерос олдим, шунинг учун қўриқчи билан юришим керак», деганди. Барча таниш-

(Боши ўтган сонларда)

Бекор айтибсиз ака! — Сингил анча жанговар эди, — эллиқдан ошган одам ёш боланинг ишини қилманг! Эл-юртга кулги бўлманг! Эшитган одам нима дейди ахир! Ўғил-қизларимиз, «тоғам қани?» деб сўрашади. Ичимиз узилиб кетса ҳам, ташда жилмайиб, «Савдо-сотиқ иши билан юрибди», деб алдаймиз болаларни! Э, қанақа одамсиз ўзи! Эр киши ҳам аразлайдимми?!

Хуллас, шу куни укалар ва сингил ялиниб-ёлвориб, керак жойида қаттиқ гапириб, зўрлик билан уйга олиб боришди...

Лекин оила аъзолари ва Бекмирза ўртасида пайдо бўлган дарз аллақачон ҳатлаб ўтиб бўлмас даражадаги жарга айланган эди...

У ҳар куни эрта билан ўрнидан туриб, ювиниб-таранар ва Солиҳанинг ҳузурига кетарди. Иккалови «висолхона»да нонушта қилишгач, у Солиҳани ишга ташлаб келарди. Солиҳанинг муносабатлари энди сир бўлмай қолган, уларга худди эр-хотин каби қарашар эди. Сўнг ўзининг тижорат ишлари билан кетар, у ер-бу ердаги танишлардан мол олиб дўконга, асосан Тоҳирга элиб берарди. Олис шаҳарларга деярли қатнамай кўйди. Орада бир марта Андижонга бориб, улгуржи мол келтирди, холос. Дўконлардан илгаригидай даромад тушмас эди, чунки Тоҳир ҳам, Моҳигул ҳам ҳеч қачон улгуржи савдога кўл уришмаган, илгари Бекмирза келтириб берган молни сотиб ўрганган эдилар. Бекмирзанинг таниш-билишлари кўп ва улар билан ўзаро савдо алоқалари жуда қалин эди. Бу даврага Тоҳирнинг кириши анча мушкул иш, натижада савдонинг орқага кетиши чиндан ҳам Бекмирзага боғлиқ бўлиб, унинг юриш-туриши шу жиҳатдан ҳам оиладагиларнинг кўпроқ гашини келтирарди. Бир гал Моҳигул эрта саҳарда йўлга отланган Бекмирзанинг рўпарасидан чиқди.

— Бир дақиқага мумкинми? — Ҳўш?

— Дадаси, жиндай гаплашиб олайлик... Нима бўлса, ўтди энди. Ўзингизни босинг, ҳаммаси жойига тушиб кетади... Рўзгорни, дўконни ҳам бир... кўриб қўйсангиз бўларди.

— Рўзгор билан ҳам, дўкон билан ҳам сариқ чақалик ишим йўқ! Ҳаммасини кўш қўллаб топширганман!

Бекмирза эшикни қарсиллаб ёпиб чиқиб кетди...

— Солиҳа! — деди у шу куни кечкурун, — келинг, бирга яшай қолайлик! Ўғлингизни ўз ўғлимдай ўстираман. Меҳримни аямайман.

— Ҳалиям... бирга яшайманмику, — эътироз билдирди Солиҳа, — мени... биласиз. Лекин аямни ёлғиз қолдирилмайман. У киши сиз билан бирга яшашга... кўнмасалар керак.

Бу қатъий жавоб эди. Бекмирза Солиҳанинг феъл-атвори ни яхши биларди — мулоим оҳангда билдирилган фикрлар ипак арқондай пишиқ-пухта, унда эътирозга ўрин йўқ. Моҳигул ҳам бирор фикрга келишдан аввал масалани тоза ўрганади, пиштади, гапирганда қанчалик нозик, қалтис фикр бўлмасин, ўзини босишни эплайди, аммо баъзида ўзини тутолмай, қуошқондан чиқиб ҳам кетади... Солиҳада Бекмирза бирор марта ҳам бундай ҳолни кузатмади.

Бекмирза ярим тунда уйга қайтди. Ҳаммаёқ жим-жит, сокинлик. Аммо Тоҳир яна аллақайси сериални томоша қилиш билан банд экан. Отаси келганини пайқаб ўрнидан туриб, ис-

тиқболига чиқди. «Нечук ўғилгинам отасини кутиб олишдай қаҳрамонликка журъат этдилар?» дея аччиқ кулимсиради Бекмирза.

— Салом алайкум, ҳорманг, дада...

— Бор бўл, ўғлим, — Бекмирза шундай дея юқорига, ўз хонасига йўналди. Чунки Тоҳир саломлашган ондаёқ унинг мияси чаққан: ўғли она тазийқи билан эрталабки масалада гаплашгани уни кутиб турганини пайқаган эди. Тоҳир зипиллаб отасига эргашди. Хонага киришгач, иккаласи ҳам индамай стулларга ўтиришди. Бекмирза юзига фотиҳа тортди. Тоҳир унга кўшилди.

Орага ёқимсиз сукунат чўкди.

— Ишларингиз қалай, дада?

— Михдай!

Тоҳир сочларини силади, қўлларини қирсиллатди, у ёқ-бу ёққа қийшайди.

Сўнг минг хижолат ичида гап бошлади.

бу... Бу нарса, майли, ўлимдан бошқа ҳамма нарсанинг эртаси яхши... Мен хафа эмасман, нимаки қилган бўлсам сизлар учун қилганман, ҳаммаси сизларники... Эртадан яна, аввалгидай, мол олиб келишни бошлаймиз. Лекин энди доим ёнимда бўласан, таниш-билишларим билан алоқа ўрнатасан. Кейинчалик қийналиб қолмайдиган бўласан. Тоҳир бошини кўтармай, мингирлади:

— Раҳмат, дада.

Кутилмаганда Бекмирза Тоҳирнинг қўлидан ушлади ва ҳаяжон ичида тез-тез гапира кетди.

— Ўғлим! Сен эркак кишисан, шу боис бир гапни айтаман. Мени тушунарсан деб ўйлайман. Аянг билан ўттиз йилдан буён бирга яшаймиз. Ёмон яшамадик. Худога минг қатла шуқур, сиздай фарзандлар орттирдик, уй-жой, мол-мулк қилдик. Аянгдан минг марта розиман. Аммо орадан

мига мусаллас тотган бўлишди. Юзлар қизиб, ақллар шошган, кетма-кет ёғилаётган аскияю латифалар, таранг ногораларга бетиним урилаётган зарблардай тўхтовсиз қаҳ-қаҳалар кўзгайди... Ўтиришда рангпаргина жувон — Омонбойнинг келини хизмат қилиб юрарди.

Бир маҳал келин қайнонасига яқинлашиб, қулоғига бир нималар деб шивирлади. Қайнона хушёр тутди ва савол назари билан эрига қаради.

— Ҳа, нима гап?

— Умрбек... уйғониб, хархаша қилаётганмиш...

— Олиб чиқ бу ёққа унда! Келини ишдан қўйма! Меҳмонларимиз ҳам бир... суҳбатини олсин Умрбекнинг! — дея қаҳ-қаҳа солди Омонбой.

Умрбек уларнинг икки яшар невараси, тили бийронлашиб қолган, суюққина бола эди. Солиҳа болачани кўрди-ю, юраги ҳаприқиб кетди — ўғли Камолид-

бўйида бўлган эди. У қилдик, бу қилдик, қудаларим билан обдон маслаҳатлашдик. Қолаверса, келиним ўзи маҳкам турди. Ўлсам, ўлай! Лекин болани туғаман!» деб туриб олди.

Ҳомилдорнинг ўзи маҳкам туриб олгач, дўхтирлар ҳам ноилож қолишаркан. Бола ёруғ дунёга тушгунича бошимиздан ўтгани сўраманг! Лекин келинга минг раҳмат — ўлимни бўйнига олиб шу болани туғди. Шу боис онасининг ҳам, ўзининг ҳам умрини Оллох узун қилсин деб, отини Умрбек қўйганмиз!

Бекмирзанинг ҳам, Солиҳанинг ҳам юрагига бу ҳикоя мазмуни бизгидай санчилди. Ахир, фарзанд кўриш учун ҳақиқий хотин, ҳақиқий оила бекаси ўлимга ҳам тайёр туради. Бири қизидан, бири онасидан кўрқиб бир ҳомила — бўлғуси гўдак, фарзанд жонига зомин бўлган эр-хотинни нима деб аташ мумкин? Аслида эр-хотинлики бу?

Шу куни зиёфат ҳам, салқин тоғ хавоси ҳам уларга татимади. Ошдан сўнг Солиҳа, «кетамиз», деб туриб олди. Бекмирзанинг ичи олганига ҳам парво қилмади. Фарғонага келгунларича ҳам Солиҳа миқ этмади. Бекмирза йўлни «висолхона» томон бурган эди:

— Уйимга хайданг! — деди Солиҳа қатъий оҳангда. Эшик тагида совуққина хайрлашди-да, тез-тез юриб, уйга кириб кетди.

— Уч-тўрт ҳафтадан буён кайфиятинг бузуқ, кўнглинг ғаш... Буни она кўнгли сезмаса, ким билади, жон қизим... Нима бўлди? Очиғини айтавер...

Солиҳа онасининг қоқ суяк қўлларини ушлаб, юзларига босди.

— Юзларинг чўғ бўлиб ёняпти, — давом этди она. — Юрагинг ҳам қинидан чиқиб кетгудай урмоқда... Нимадан ҳаяжондасан? Албатта, анави... одам туфайли бўлса керак... Нима қилди? Аинидими? Аиниса, сатқай сар! Бир тола сочингга ҳам арзимамайди у!

— Онажон, ундай деманг... Ундай деманг... У одам... У одам ҳеч қачон айнамайди! Лекин, шу... шу юриш эзиб юборяпти мени! Оилали бўлиб, фарзанд кўролмасак, рўзгор қилолмасак, ҳар замонда бегона жойда худди ўйнашлардай кўришсак... Тўй-тўйчиқ, қавму қариндошларнинг маросимларига бирга боролмасак... Таниш-билишлар бизга эр-хотиндай эмас, оддий ошиқ-маъшуклардай, тўғриси, ўйнашлардай қарашса... Шаҳар қўчалари, хиёбонларида қислиб, кўрқиб-пусиб бирга юрсак... Ҳар қадамда «Севара учраб қолмасин», «Моҳигул ёки Тоҳир ё бошқа бирови лоп этиб рўпарадан чиқмасин», дея юракни ҳовучлаб турсак... Шу ҳам ҳаётми?! Шу ҳам эр-хотинликими?!

Солиҳанинг кўзларидан тирқираб ёш чиқиб кетди. У шошапиша юзларини онасининг кўкрагига босиб олди-ю, елкаларининг қалт-қалт титрашини яширишга илож тополмади. Онанинг ҳам кўнгли бузилиб кетди.

— Эҳ, болажоним, қизгинам, — унинг елкаларини силаркан деди ая.— Айб ўзингда! Неча марта айтганман бу ишининг оқибати қанақа бўлишини...

— Йўқ, уни севганимдан, иккинчи хотин бўлиб текканимдан афсусланмайман... Кўнглим буюрган ишни қилдим... Бахтлиман... Аммо кўнгли баъзан ҳозирги аҳволимдан норози бўлади... Унинг ҳаммиша ёнимда юришини, ҳақиқий эр-хотинлардай эртанги режаларни бирга тузишини кўмсайди... Бунинг эса иложи йўқ.

(Давоми бор)

Алишер ИБОДИНОВ

СОҲИЛ ЯҚИН, ЯҚИН...

(Қисса)

диннинг гўдаклиги! Икки-уч ёшларда у ҳам худди шу болачадай ширин, ёқимтой эди! Шу аснода ялт этиб ёдига тўрт ойлигида нобуд этилган ҳомила тушди. Агар... Агар омон бўлганда у ҳам ҳозир туғилган, она кўрагини миқиллаб эмаётган бўларди. Озгина ичилган

мусаллас таъсирида эриб ўтирган Солиҳанинг вужуди бўшади. Кўксини кучли оғриқ эза бошлади. Кўзларидан дувиллаб ёш оқиб кетди... «Болагинам! Дунё юзини кўрмай туриб ўлимга маҳкум этилган жигаргўшам! Нега шундай қилдим, нега сени... ўз қўлим билан ўлдирдим!»

Энди Солиҳа ўзини тутиб туролмади, пиқиллаб йиғлаганича Омонбойнинг хотини елкасига юзларини босиб олди. Ўтириш бирдан ари уясидай тўзғиб кетди. Омонбойнинг хотини қўлидаги гўдакни эрига тутқазиб, Солиҳани бағрига олган, Бекмирза ҳам аёлнинг сочларини силаб, нималардир дея таскин бера бошлаган, Омонбой қўлидаги гўдакни маҳкам бағрига босганича гаранг...

Бироздан кейин Солиҳа йиғисини тўхтатди. Мезбонлардан уэр сўраб, юз-кўзини ювиб келди.

— Тўрт-беш ой илгари... ҳомилиси нобуд бўлудди, — дея мингирлади Бекмирза Омонбойга.

— Ҳа, тушунарли, — деди Омонбой. — Сиз билан бизга унча билинмайди-ю, аммо, аёл кишининг жигар-бағрини эзиб юборади бу. Лекин қаттиқ қуёнавериш ҳам худога маъқул келмайди. Ўзи берган — ўзи олибди! Худо хоҳласа, ҳали яна кўчқордай-кўчқордай ўғиллар кўрасиз, келин! Худойим бераридан қисмасин! Мана шу гўдак — Умрбек ҳам озмунча ташвишга солмаган бизни... Келин сал... касалландроқ чиқиб, анчагача бўйида бўлмади. Умрбекка боши қоронғи пайтлари эса дўхтирлар келини текшириб, «Бўлмади! Болани олдиришлар!» дейишди. Бола туғишга келиннинг соғлиги кўтармасмиш... Ўзи юриб-юриб, олти йилда

— Дада, ўзингиз биласиз, кейинги пайтларда ишимиз анча орқага кетди. Сизсиз ишлаш жуда қийин экан. Қанчалик ишонган, сунган тоғимиз эканингиз кейинги беш-олти ой ичида сезилиб қолди. Тўғри, ўша иш... Жуда ноўрин бўлган эди. Лекин аям барибир аёл киши, эртани ўйламай ўша гапларни айтиб юборди. Биз аралашолмадик... Бирок бу мулкларнинг ҳаммаси барибир ўзингизники. Уларни сиз яратгансиз, топгансиз... Биздан ўтган бўлса, минг бор узр, дада.

Бекмирза ўғлидан кўзларини узмай, тик боқиб турар, вужудини ёнгилган, маҳв этилган душманини шафқат сўраб қўл чўзаяётганини кузатаётган жангчи гурури, ўқтамлиги чулғаб олган эди. Бирок кўп ўтмай, маъюс қиёфада бош эгиб ўтирган ўғли кўриниши юрагидаги бу туйғунни аста ўчира бошлади. Юрагини аксинча қаттиқ хижолат ҳисси қамради.

«Ўзинг кечир, худойим! Ахир бу ўз жигарим — ўғлим-ку! Нега кўнглимга бундай орсиз, шафқатсиз интиқом ҳиссини куйдинг. Фарзандларим, хотинимга нисбатан бундай беомон ўч олиш туйғуси нечун юрагимни қамраб олди? Ахир, уларнинг нима айби бор? Неки қилсам ўзим қилдим, асл айбдор ўзим-ку!»

Тоҳир бошини эгганича, отасининг юзига қаролмай ўтирарди.

— Энди ўғлим, ўзи биринчидан сени ўша давраларга олиб кирмаган, таништирмаган одам отанг бўлади. Бу менинг айбим! Мол-мулклар масаласига келсак, бу иш адолатли бўлди. Бундан ҳеч ҳам ўкинма. Бугун бўлмаса эртага, албатта, бу воқеанинг юз бериши қонуний эди. Тўғри, уч-тўрт йил эртароқ содир бўлди

шунча йил ўтгандан сўнг билдимки, аянгни ҳеч қачон чинакамига яхши кўрмаган... бор вужудим билан севмаган эканман! Мен муҳаббат нималигини, бир аёл вужуди, суҳбати, висолига интиқлигининг нақадар кучли, ўтли туйғу эканлигини энди билдим... Мени кечир ўғлим, кечиринглар мени... Энди бор, дамингни ол, эрталаб йўлга чиқамиз!

У шундай дея терс ўгирилди. Тоҳир бир нарсаларни мингирлаганича чиқиб кетди.

* * *

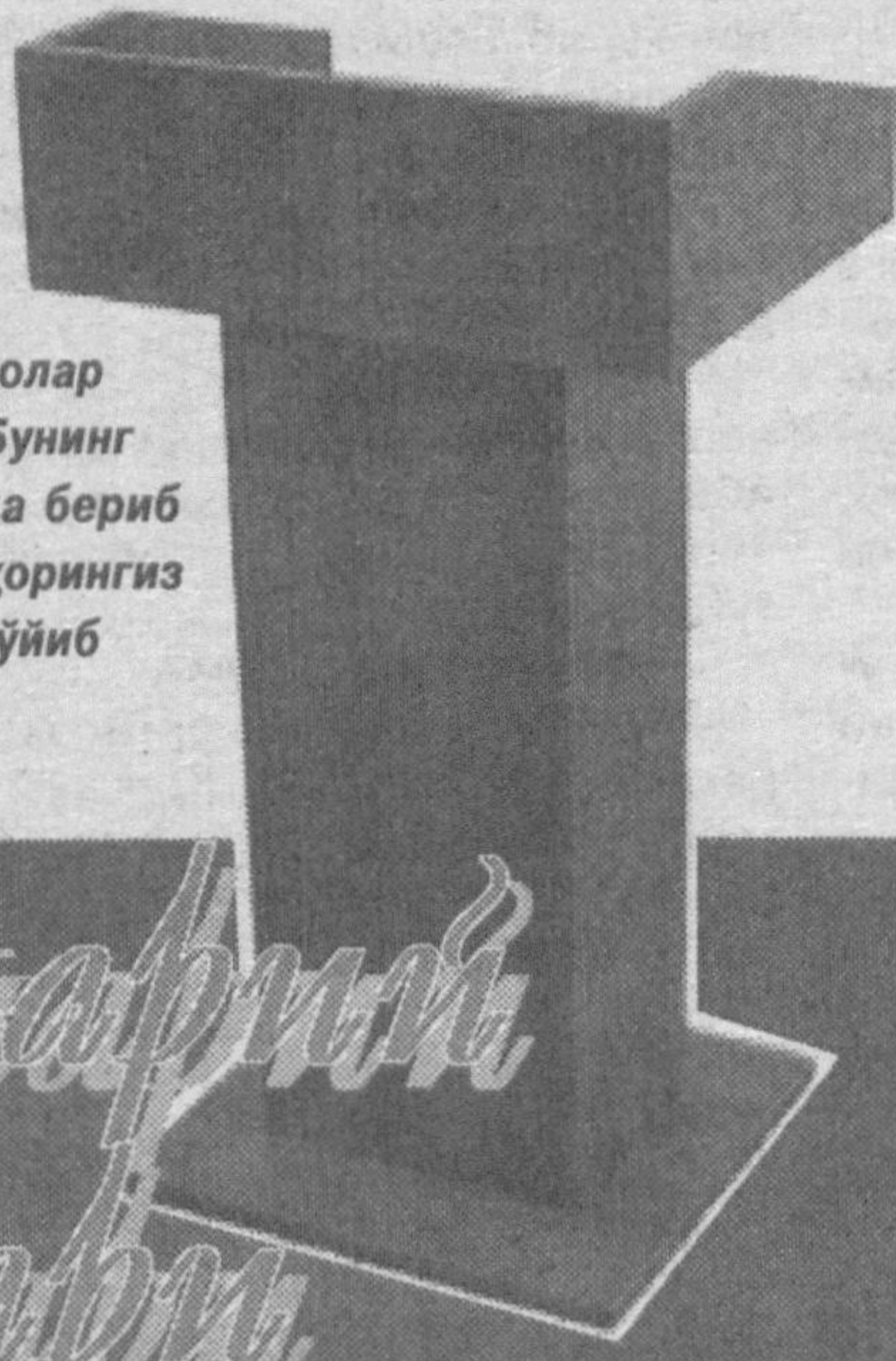
Ёш болалар билан аёллар орасида ажиб бир ўхшашлик бор: бирор нарсадан кўнгли оғринса ёки ўқинса бола дарров кўзига филқиллаб ёш олади, аксарият аёл зотида ҳам шу ҳолат... Солиҳа ҳам бундан мустасно эмас...

Боласини олдиригандан сўнг бу жувоннинг кўнгли ўргимчак пардадай нозик, салга бузиладиган бўлиб қолди. Дағлабки кунлари қанчалик қаҳр-ғазабга тўлган бўлмасин, вақт ўтган сари Бекмирза бу кўнглисиз воқеани унута бошлади. Бир куни улар сайр қилиш учун Чодак томонларга боришган эди.

Ҳар галгидай Бекмирзанинг ўша эски қадрдони Омонбойнинг хонадонига кўнишди. Омонбой ҳам, хотини ҳам энди уларнинг муносабатларини яхши билишар, меҳмонга келганларида эр-хотиндай қабул қилишарди. Кеч кириб, қуёш қишлоқ тепасидаги маҳабатли қоялар орқасига юмалашти билан атрофга ёқимли салқин тушди. Шарқираб оқётган зилол сувли сой соҳилига қурилган ёғоч сўри устида Омонбой уларга зиёфат берди. Бекмирза билан хонадон эгаси тўйиб ароқ ичишди, аёллар но-

Қадрли, муштарийлар!

Севимли газетангизда янгилик. Энди Сиз ўз минбарингиздан бемалол фойдаланиш имкониятига эгасиз. У орқали Сиз хоҳлаган мавзуда (шеър, мақола, туғилган кун муносабати билан табрик, фикр, ҳатто яқин дўстингиз, сеvimли ёрингизга салом йўллашингиз, дардларингиз, сизни қийнаётган муаммолар билан ўртоқлашингиз) чиқиш қилишингиз мумкин. Бунинг учун кўп нарса талаб қилинмайди. Фақатгина саҳифада бериб бориладиган махсус купонни тўлдириб, уни ўз дил изҳорингиз билан бирга қўшиб жўнатсангиз, бас. Буёғини бизга қўйиб беринг. Ахир, бу Сизнинг минбарингиз!

Меҳри дарё инсонлар

Ижтимоий ҳимоя йилида вилоят давлат тижорат «Халқ банки»нинг барча бўлимларида кам таъминланган, кўп болали, етим-есир, ногирон, ижтимоий аҳволи ночор инсонларга ёрдам кўрсатиш тadbирларига кенг аҳамият қаратилмоқда. Бундан тизимда узоқ йиллар меҳнат қилган фахрийлар ҳам четда қолгани йўқ. Байрамларда улар учун тўкин дастурхон тузалиб, ҳар бирига совға-салом топширилади.

Жорий йилда банк маъмурияси ва касаба уюшма кўмитаси ҳамкорликда Сарисийё туманида жойлашган «Фарҳод» Мурувват уйидаги 180 нафар аёл ва 85 нафар болага кийим-кечак тарқатди. Бундан ташқари, Деновдаги Мурувват уйи, Бойсундаги болалар уйлари ҳам хомийлик ёрдами кўрсатиб келинмоқда.

Айтиш мумкинки, бу хайрли ишларда касаба уюшма кўмитаси алоҳида ташаббускорлик кўрсатмоқда. Кўмита раиси Мақсуда Шокирова ҳамisha бундай тadbирларга бош-қош. Унинг куюнчақлиги, ўзгалар дарди билан яшаши эзгуликларга йўл очмоқда.

Т. АЗИЗОВА,
Ўзбекистон давлат ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшма Марказий кенгашининг Сурхондарё вилоят вакилиги ташкилий ишлар бўлими мудир

Янги спектакл тақдироти

Ўзбек Миллий Академик драма театри жамоаси жаҳон мумтоз драматургиясига яна бир бор мурожаат этдилар. Италиялик Эдуардо де Филиппонинг «Неапол — миллионерлар шаҳри» спектакли режиссёр Александр Гамиров талқинида «Тун албатта ўтади» номи билан сахналаштирилди.

«Тун албатта ўтади»

Эдуардо де Филиппонинг номи мухлисларга яхши таниш. У ёзган пьесалар жаҳоннинг бир қатор театрларида муваффақият билан намойиш этиб келинмоқда. Муаллиф инсон табиатининг ўзига хос хусусиятларини чуқур таҳлил этади, ҳаётни бутун борлигича сахнага олиб чиқишга интилади. Шу боис ҳам унинг асарлари вақт синовидан муваффақиятли ўтди.

Драматургнинг томошабинларга «Шарпа», «Цилиндр», «Филумена Мартурано» ва бошқа асарлари таниш. Ўзбек Миллий Академик драма театри бу муаллиф ижодига биринчи бор мурожаат этмоқда.

Италиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси билан биргаликда амалга оширилаётган лойиҳани Италия элчиси жаноб Анжелло Персиани қўллаб-қувватлади. Элчихона ўзбек томошабинларини

итальян театри, опера, мусиқа ва кино санъати ютуқлари билан яқиндан таништириш борасидаги бир қатор ишларни амалга оширмоқда.

«Тун албатта ўтади» спектаклининг тақдироти ҳеч кимни бефарқ қолдирмади. Томошабинлар мурраккаб ҳаётини вазиятга тушиб қолган бир оила тарихи билан танишдилар. Оиланинг ҳар бир аъзоси камбағалликдан қутилиш, тангликдан чиқиб кетиш учун оғир йўللарни танлашга мажбур бўлади. Аммо бу танлов улар учун осон кечмайди. Чунки, муаллифнинг фикрича, инсон ўзлигидан кеча олмайди.

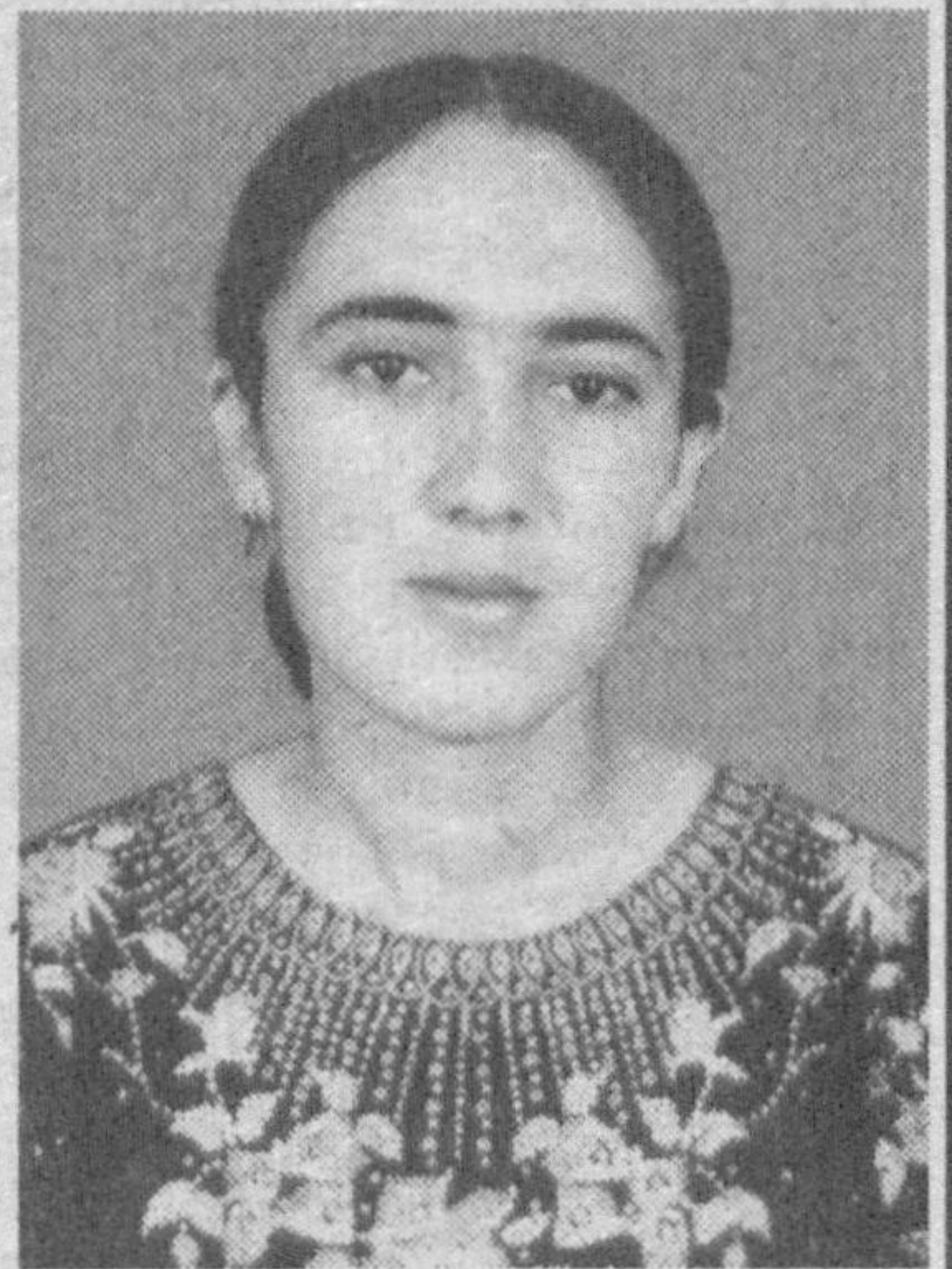
Мазкур спектакл Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси ташаббуси билан сахналаштирилди.

Абдужаффар Дониёров,
Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси қошидаги «Ёш журналистлар» клуби аъзоси

Назм гулшани

Шеърларида ҳаёт нафаси

Йигирма уч баҳорни қаршилаган Нилуфар Аннаева Қарши чўлларида туғилиб, камол топган. Нишон туманидаги Камолиддин Беҳзод номли мактабда ёшларга таълим бераётган ҳаваскор шоиранинг машқларида дашт манзаралари, чучмомаларнинг хушбўй ифори, Ватан ва садокатли ёр севгиси тараннум этилади.

Ойдан тушган малика

Дунё билан иши йўқ,
Кўғирчоғи бўлса бас.
Бугун жажжи қизчага
Ҳамма қилади ҳавас.
Оппоқ либос эғнида
Хўп ярашган қизгина,
Бугун сенга ҳатто ой
Кўрк талашар, қизгина.
Ҳаёт аталмиш уйнинг
Эшикларин ланг очиб.
Кўкда қатор фаришта
Бахт тилашар қизгина.
Ибо юзида парда,
Ҳаё оппоқ кўйлаги.

Келин бўлмиш қизларнинг
Бахтли бўлиш тилаги.
Алпомишдек бир мардга
Барчинойдек ёр бўлиш,
Хонадонга бекаю,
Ёрга вафодор бўлиш.
Назокат обод билан,
Таъзим қилар келинчак.
Атрофида парвона
Қайнонаси куюнчак.
Гўё кўкдан тўлин ой
Ёрга тушган бу кеча.
Ойдан тушган малика
Келин бўлган бу кеча.

Нилуфар АННАЕВА

Қатрада қуёш акс этар

Қил уғидаги гаплар...

Севги — афсонага айланиб бораётган ҳақиқат.

«Ўлдим», «қуйдим», «ёндим», бу СЎЗлар қизнинг кўнглини олиш учун ясалган қолип.

Беш қўл баробар эмас, кимнингдир қўли етмаган жойга кимнингдир боши тегиб туради.

Сен шоҳида бўлсанг, мен баргидаман деб, катта кетма, мақтанганинг қуз келгунча.

Эгилган бошни қилич осонроқ кесади.

Элчига ўлим йўқ, агар яхши хабар бўлса.

Сир сақлашнинг энг яхши усули — уни унутишдир.

Ҳаммасини бошидан бошлаш учун аввал унинг бошини топиш керак.

Ғийбатингни қилганлар эмас, тинглаганлар душманингдир.

«Севги» — энг кичик асар, у бор-йўғи битта қоғозга битилади. Бунинг севги мактуби дейдилар.

Н. РАҲМОН

Кечиккан изох

Олиб келинг ука — деб,
Айтган эдим ойимга.
Қўйиб кетди уканг деб,
Қимирлатмай жойимга.

Кун кеча чиққандим,
Эшикчасини очиб.
Бу менинг уйчаммас-ку,
Қайга кетдийкин қочиб?

Мамлакат РАҲИМОВА,
Самарқанд шаҳри

Кўнгил чигили

Яратган кузатар зиндан

Қилган гуноҳ-савобимизни кузатади Яратган зиндан (Кўшиқдан).

Гуноҳ қиларканмиз ҳар кун, кун бўйи... Савобимиз ойда бир, бир бўлса бўлади йилда бир. Гуноҳлар тоғдек қалашганида, савоблар тарикдек бўлармиш...

Гуноҳ — шошилиб гапирган гапимиз, «бисмиллоҳ» демасдан ичган ошимиз, каттани «сен» дея, кичикни турткилаб бездиришимиз, сингилга бемехр, укага беқадр эканлигимиз, онаизоримизни йўлимизга кўз тикдирганимиз, падарлар дилини оғриганимиз, фарзандларни ноҳўя қарғганимиз, шу тариқа давом этар санашларимиз... Бирок бу ҳали ҳолваси... Яна қанча гуноҳларни бир куннинг ўзида кийимдек «қиямиз», «қиямиз», «қияверамиз», ёқмай қолса, уни ечиб, янгисини «сотиб олиб», «кийиш»да яна давом этаверамиз... Савоблар-чи?! Йўқ, хали битта савоб ҳақида айтинг: кулиб туриб, бепарвогина «Бугун онам-

ни кўргани тўртта нон олиб бордим», деб қўя қоласиз. Кейин яна салгина кибр-ҳавони ҳам аралаштириб: «Ҳа-я, қўлларига 5000 сўмни ҳам бердим», дейсиз. Аммо шўрлик онаизорнинг 5000 тўнни тонгга улагани-чи? Бу — онанинг савоби асли, сизники эмас. Сизникининг оти бошқа — бурч, фарз, қарз, сизникининг оти кўп, йўқ, савоб эмас...

Савобни онангиздан қидирманг ва ҳатто онангиздан ҳам, умуман уйингиздан қидирманг савобни. Бундан фақат бурчлар, қарзларнинг тўлови келиб чиқади. Яхшиси кўчага чикинг, атрофга қаранг, синиб ётган шиша бўлагини четроққа қўйинг, шу сизнинг биринчи савобингиз бўлади. Бир кунингиз ўтди битта савобдан, иккинчисини ўзингиз топинг, узоқ ўйлаб ўтирманг, унда у миннатга айланиб кетади. Миннатдан қочинг, у гуноҳнинг пойдевори дегани. Савоб қилинг! Шукр қилинг савобли ишни етказганига!
Ҳафиза КҮЧҚОРОВА

«МУШТАРИЙ МИНБАРИ» КУПОНИ № _____

Фамилиянгиз _____
 Исмингиз _____
 Отангизнинг исми _____
 Туғилган йилингиз _____
 Манзилингиз _____
 Иш(ўқиш) жойингиз _____
 Қайси мавзуда чиқиш қилмоқчисиз? _____

Хориж тажрибаси

Германиядаги ижтимоий ҳимоя тизими қисқа давр ичида битта қонун ёки фармон чиқариш йўли билан юзага келтирилгани йўқ. Бу тизимнинг юқори даражада самарадорлиги бир қатор хорижий мамлакатларда ҳам тан олинган. Ялли ички махсулотда ижтимоий хизматлар улуши 1998 йилда 33,5 фоизни ташкил этган эди. Шунингдек, 1998 йилда ижтимоий хизматларнинг умумий қиймати тахминан 1272 миллиард маркани ташкил этган. Хизматларнинг тахминан учдан бир қисми пенсияга оид суғуртага тўғри келган бўлса, 20 фоиздан кўпроги қонунда белгилаб қўйилган касаллик ҳолатларидан суғуртага тўғри келади. Ушбу хизматларни кўрсатиш билан давлат Конституцияда белгилаб қўйилган қондан бажаради. Унинг 20-моддаси I банди бўйича Германия демократик ижтимоий давлатдир.

Ижтимоий давлат асосланган муҳим принциплар бир томондан бирдамлик бўлса, иккинчи томондан ҳар бир фуқаронинг шахсий масъулияти, жавобгарлиги ҳисобланади. Уларни амалга ошириш учун кўплаб ижтимоий қонунлар ишлаб чиқилган. Ушбу Қонунларда ишчи касалликка чалинганда унга таъминот бериш, бахтсиз воқеа содир бўлганда ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, меҳнатга лаёқатсиз бўлиб қолганда кексалик пенсияси билан таъминлаш, ёш оилалар фарзанд кўрганда болаларига нафақа бериш, турар-жой сотиб олганларида баҳосининг маълум қисмининг давлат томонидан тўланиши, ишсиз қолганда ишсизлик нафақаси бериб турилиши ва бошқалар назарда тутилган. 1883, 1884 ва 1889 йилларда ишчилар ва хизматчиларнинг маълум қисми учун мажбурий суғуртанинг учта тури мавжуд эди. Улар ҳозирги кунда ҳам Германия учун характерлидир: касаллик суғуртаси, бахтсиз ҳодисалардан суғурталаш ҳамда пенсия суғуртаси. Уша пайтларда бу суғурта тури ногиронлик суғуртаси деб аталарди. 1911 йилда юқоридаги суғурта турлари империя суғурта қондалари сирасига киритилган ҳамда улар қаторига боқувчисини йўқотган етим болалар ҳамда уларнинг онасига пенсия таъминоти бериш қондаси қўшилган. Уша йили барча хизматлар учун пенсия суғуртаси амалга киритилди. 1923 йили эса тоғ-кон ишчилари учун соҳада белгиланган муддат давомида ишлаганлик суғуртаси амалга киритилди. 1927 йилда янги бир суғурта тури — ишсиз қолганлик ҳолатлари учун суғурталаш пайдо бўлди. 1938 йилда эса қонунда назарда тутилган ижтимоий суғурта соҳасига ўзларини хусусий тартибда суғурталамаган хунармандлар ҳам киритилди. Иккинчи жаҳон урушидан кейин ижтимоий суғурта хизматлари доираси янада кенгайтирилди. 1957 йилда фермерлар ҳам кексалик бўйича ёрдам олиш ҳуқуқига эга бўлдилар. 1957 йилда пенсия таъминоти соҳаси тубдан ислоҳ қилинган, пенсиялар ёлланма ишчиларнинг умумий даромадлари ўсишига боғлиқ қилиб қўйилди. 2000 ва 2001 йилларда қабул қилинган қонунларга кўра, истисно тариқасида пулнинг қадрсизланиши суръатларига боғлиқ қилиб қўйилди. 1972 ва 1992 йилларда пенсия таъминоти тизими ислоҳ қилинган. 1990 йилдан бошлаб пенсионерлар, уруш ногиронлари, урушда ҳалок бўлган ёки ногирон бўлиб қолган фуқароларнинг оилалари ёхуд собиқ ГДРда манфаатлари поймол этилган фуқаролар кенг ижтимоий таъминот хизматларидан фойдалана бошладилар. 1990 йилда валюта, иқтисодий ва ижтимоий иттифоқ ҳамда икки герман давлатининг бирилашуви тўғрисидаги шартнома ўтиш даври тугаганидан кейин Германиянинг барча аҳолиси ижти-

моий ҳимоядан тенг равишда фойдаланишлари учун асос яратилди. 1995 йилда ижтимоий суғурта тизими ишчиларнинг кексалик ёшига етганликлари ёки касал бўлиб қолганлиги сабабли ишдан кетиш зарурияти туғилган ҳолатларда суғурталаниш имконияти билан тўлдирилди. Унга кўра ишчиларга уйда даволанганда ҳам, касалхоналарда даволанганда ҳам хизматлар кўрсатилади. Германиянинг қарийб барча аҳолиси касаллик бўйича қонунда белгилаб қўйилгандек, мажбурий ёки ихтиёрий равишда ёхуд хусусий суғурта агентликла-

ри ёрдамида суғурталанган. Белгилаб қўйилган миқдорда ойлик иш ҳақи оладиган ёлланма ишчиларнинг касаллик бўйича мажбурий равишда суғурталаниши қонунда мустаҳкамлаб қўйилган. Маълум шароитларда ихтиёрий суғурта ҳам қилиниши мумкин. Барча пенсионерлар, ишсизлар, ўқувчилар ва талабалар касалликдан суғурталанганлар, яъни касалликка чалиниб қолганларида касалхоналарда пул тўламасдан даволаниш ҳуқуқига эгадирлар. Ёлланма ишчилар эса маҳаллий, ишлаб чиқариш ёхуд цехларнинг касалликдан суғурталаш ёки эрзац-кассалар ёрдамида суғурталанадилар. Улар қайси касб бўйича ишлаётганликларидан қатъи назар касаллик кассаларини эркин танлайдилар. Бу ишлаб чиқариш ва цехларнинг касаллик кассаларига тааллуқлидир. Уларнинг уставларида четдан аъзолар олиш имконияти назарда тутилган бўлса, ушбу қонунда амал қилади. Шу билан бир қаторда сув флоти ходимлари касаллик кассалари, тоғ-кон ишчилари федерал кассалари, қишлоқ хўжалиги ходимлари касаллик кассалари доирасида маълум касб соҳиблари учун касаллик кассалари томонидан беморларга хизмат кўрсатишга қўйилган алоҳида суғурта шакллари мавжуд. Барча суғурталанувчилар даволовчи врачни ҳамда тиш дўхтирини эркин танлаш ҳуқуқига эга. Шахсларнинг мажбурий суғурта бўйича ҳамда хизматчиларнинг ихтиёрий суғурта бўйича тўлайдиган суғурта бадалларининг тенг ярми иш берувчилар томонидан тўланади. 2000 йилда тўланадиган суғурта бадалларнинг ўртача миқдори мамлакат бўйича даромаднинг 13,6 фоизини ташкил этди. Касаллик кассалари даволовчи врачлар ҳамда тиш дўхтирлари кўрсатадиган хизмат учун қилинадиган харажатни, шу жумладан,

дори-дармонлар, касалхонада даволаниш, соғлиқни тиклаш учун амалга ошириладиган чоратadbирлар учун қилинадиган харажатларни қоплайди. Бу кассалар сихатгоҳларда (санаторийларда) олинадиган зарурий даво курслари харажатларини ҳам тўлиқ ёки қисман қоплайди. Ёлланма ишчи касал бўлиб қолганда ҳам иш берувчидан 6 ҳафта давомида ойлик олиб туриш ҳуқуқига эга. Баъзи бир жамоавий шартномаларда янада кўпроқ муддат белгилаб қўйилиши мумкин. Улар бўйича касаллик кассалари 78 ҳафта давомида ишчига касаллик нафақаси тўлаб туради.

Ишчилар ишлаб чиқаришда бахтсиз ҳодиса қурбони бўлса ёки касб касалликларига чалинса қонунда белгилаб қўйилган бахтсиз ҳодисадан суғурталанганлиги уларга қўл келади. Германияда барча ёлланма ишчи ва фермерлар бахтсиз ҳодисадан суғурталанган. Шартномасиз ишлаётган ишчилар ихтиёрий суғурта шартномаларини тузиши мумкин. Талабалар, мактаб ўқувчилари ҳамда боғча болалари ҳам суғурта ҳимояси остига олинган. Бахтсиз ҳодисалардан суғурталовчилар биринчи навбатда бир хил йўналишдаги барча корхоналарни қамраб олувчи

Германияда ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

профессионал бирлашмалардир. Уларнинг маблаглари фирмалар ўтказиб берадиган пуллардан иборатдир. Ишлаб чиқаришда юз берган бахтсиз ҳодисалар туфайли ногирон бўлиб қолган ёхуд касб касалликлари натижасида ишга яроқсиз бўлиб қолганларга суғурта шартномасида кўрсатилган тегишли хизматлар кўрсатилади ҳамда таъминот берилади. Ишга кетаётганда ёки ишдан қайтаётганда юз берган бахтсиз ҳодиса туфайли жароҳат олганлар ҳам шулар жумласидандир. Суғурталанган шахс бахтсиз ҳодиса туфайли тан жароҳати олса, суғурта агентлиги даволаниш учун кетадиган барча харажатларни қоплайди. Агар у меҳнатга лаёқатсиз бўлиб қолса, агентлик унга тегишли бадал (ҳақ) тўлаб туради. Агар ишчининг ишлаш қобилияти, айтайлик камида 20 фоизга камайса ёки у олган жароҳати туфайли вафот этса, суғурталовчи унга пенсия тўлайди, дафн этиш харажатларини қоплайди ва қариндошларига пенсияни тўлаб боради. Бахтсиз ҳодисалардан суғурталаш доирасидаги ёрдам сирасига меҳнат қобилиятини тиклаш мақсадида махсус ўқитиш ҳамда ишга жойлаштириш ёрдам бериш ҳам қиради.

Қонунда белгилаб қўйилган пенсия суғуртаси Германия аҳолисини ижтимоий ҳимоя қилиш тизимининг пойдеворидир. У ишчилар ўзларининг меҳнат фаолиятини тугатганларидан кейин ночор аҳволга тушиб қолмаслигини ва тегишли турмуш мезонларини таъминлайди. Қонун бўйича барча ишчилар ва хизматчилар пенсия олиш учун суғурталанишга ҳақлидирлар. Мустақил меҳнат фаолияти билан шуғулланадиган шахслар ҳамда маълум касб тури билан шуғулланганликлари боис мажбурий суғуртага эга бўлмаганлар мажбурий суғурталаниш учун ил-

лик ҳолатларидан суғурталанган ҳар бир суғурталанувчи касалликка чалинганлиги ёки кексайиб қолганлиги боис ишдан кетиши мумкинлигидан ҳам суғурталанган ҳисобланади. Суғурта бадалларини суғурталанувчи ва иш берувчи тенг миқдорда тўлаб боради. Корхоналарнинг ёлланма ишчилар учун тўлайдиган ушбу бадаллар суммасини қоплаш учун қонунда назарда тутилган байрам куни, яъни «Тавба қилиш ва ибодат қилиш куни» кўпгина федерал ўлкаларда бекор қилинди. Ёлланма ишчининг бошқа жойдан ҳеч бир даромад олмайдиган, таъминот олишга ҳуқуқли болалари ва хотини қонунда назарда тутилган касалликдан суғурта доирасида ёлланма ишчи касалликка чалинганлиги ёки кексайиб қолганлиги боис ишдан кетишга мажбур бўлганда таъминот олиш учун бепул суғурталаб қўйилади.

Ёш оилаларда фарзанд дунёга келганда ота-она ҳар бир фарзанд учун тегишли миқдорда нафақа олиб туради. 1986 йилдан бери амалда бўлиб келаётган қонунга мувофиқ ишлаб турган ота ёки онага ҳар бир фарзанд учун ойига тегишли миқдорда пул тўлаб борилади. Бунда тўланадиган нафақа миқдори олинадиган даромад миқдорига боғлиқдир. Бундан ташқари, болани ўзлари тарбия қилишга қарор қилган ота ёки она уч йил муддатга таътил олиши мумкин, бунда уларнинг иш жойлари сақлаб қолинади, яъни улар ишдан бўшатилиш хавфидан суғурталангандирлар.

Германияда камбағаллик нафақаси деган институт ҳам мавжуд. Камбағаллик нафақаси ҳеч қандай ёрдам олмайдиган, ўзини ўзи таъминлашга қодир бўлмаган шахсларга берилади. Камбағаллик нафақаси тўғрисидаги қонун бўйича Германияда яшовчи ҳар бир шахс уни олиши мумкин. Ушбу нафақа сирасига турмуш кечириш учун лозим бўлган маблаглар, шунингдек, турмушининг алоҳида шароитларида, яъни ногирон бўлиб қолганда, касал бўлиб ётганда ёки кексайиб, ҳеч нарсага яроқсиз бўлиб қолганда бериладиган ёрдамлар қиради.

Й.ПАРДАЕВ
тайёрлади

Орамиздаги одамлар

Наргиза шамоллаб қолди. Шифокор қабулида бўлиб, зарур дори-дармонларни ёздириб олди-ю, ишидан қолмади. Оқибатда дард устунлик қилди. Бошида қаттиқ оғриқ турди. Шифокор ташхис қўйди: гайморит.

Операцияга юраги бетламади. Хулосани қўлига олиб, ўйлаб кўриш учун муҳлат сўради.

— Дардни вақтида даволаган маъқул, йўқса оғир асоратларга сабаб бўлиши мумкин,— оғохлантирди шифокор.

— Эртага келаман, — Наргиза ортга қайтди. Йўл-йўлакай бозорга кирди. Расталарни оралаётиб, эълонга кўзи тушди. Унда табиб Роҳатой Саидова табибий игна ва «Осиё» дамламаси кўма-

гида кўплаб дардлардан фориғ қилиши ёзилганди. Касалликлар рўйхатида гайморит ҳам бор.

Наргиза табиб хузурига боришга аҳд қилди.

Эълонда таъкидланган табибий игна-табибнинг бармоқлари

— Бўлиши мумкин эмас.
— Ишонмасангиз, кўлингизга ойна бераман. Ўзингиз кузатинг. Наргиза шундоқ қилди ҳам. Табиб бармоғини юзига шунчаки тегизар, бармоқлар эса ари мисол чақиб оларди.

— Сехргармисиз? — қизиқди Наргиза.

— Йўқ, табибман. Гувоҳномам ҳам, лицензиям ҳам бор. Мана кўрасиз, муолажа уч кунда самара

Сехрли бармоқлар соҳибаси

экан. Муолажа бошланди. Наргизанинг юзини ари чаққандек бўлди.

— Нима, тирноқларингиз шунча узунми? — сўради Наргиза.

— Йўқ, мен тирноғимни умуман ўстирмайман.

— Унда чимчилаб оляпсизми?

— Йўқ, шунчаки юзингизга бармоғимни теккизяпман.

беради.

Дарҳақиқат, муолажанинг учинчи кунини Наргизанинг бурнидан лахта қон, йиринг тушди. У ўзини анча енгил ҳис қилди. Бир ҳафтадан сўнг яна шифокор қабулига борди. Рентген текширувлари унинг гайморитдан халос бўлганини тасдиқлади.

Муҳаббат ТУРАБОВА

Бир кунини Афанди...

Афандидан сўрашибди:

— Қайси касал яхшироқ деб ўйлайсиз?

— Парицонхотирлик.

— Нега?

— Чунки бу касал билан хасталанган одамнинг ҳеч қаери оғримайди ва бемор учун ҳар бир кун янгилик бўлади.

Темирчи уста шогирди Афандига:

— Ҳозир оловдан тақани оламан, бошимни қимирлатишим билан унга зарб билан урасан, тушундингми?

Афанди:

— Ҳа.

Уста тақани оловдан олди ва... Афанди уста-темирчига айланди-қолди.

Афанди сартарош экан. Бир кунини кал мижознинг сочини олгандан сўнг, нархини икки баробар қиммат айтибди:

Мижоз:

— Бунча қиммат?! Ахир сочим деярли тўкилиб бўлган-ку!

Афанди:

— Ўша сочини қидириб топиш машаққати-чи?

Афанди скамейкада ўтириб, тўхтовсиз сўқинаётган экан. Бир милиционер унинг ёнига келиб ўтириб, аста сўрабди:

— Ҳа ака, тинчликми?

— Э, сўраманг, ука!

— Нима бўлди? Балки ёрдамим керакдир?

— Скамейка бўлган экан..

Шанба ҳикмати
Ҳақиқат тиканли гулга ўхшайди, ҳидлашни билмаганларнинг бурнига санчилади.

7/35 Sportlotto 20 000 000 jackpot

110-тираж якуни

16 35 33 17 12 6 1

7 та рақам - йўқ
6 та рақам - йўқ
5 та рақам - 18 та - 12000 сумдан
4 та рақам - 390 та - 1200 сумдан
3 та рақам - 2590 та - 400 сумдан

Манзил: 100027 Тошкент ш., Ўзбекистон кўч., 98-а ("Пахтакор" МС).
Тел.: 142-11-15, 142-12-95, Факс: (998 712) 142-37-89 www.sportlotto.uz

Изоҳи сиздан...

Во ажаб, бу не ҳол, қонда бузиб Она бошлаб борар жужуқларини. Ўйламайди чоғи ҳайдовчиларнинг Лабларига тошган учуқларини.

У.ТОЛИПОВА,
Фарғона вилояти

Нима бало, кўрмаганмисиз «Кавказ асираси» фильмини? Бунча шошмасангиз, йўл бўлсин, Кетмоқдасиз кўргани кимни?

З.РАҲИМОВА,
Тошкент шаҳри

— Шошма, дўстим, қаёққа?
— Болаларимни «Зоо олимпиада»га, томошага олиб бора-япман.
— Ахир, светофор ёниб турибди-ку?
— Э, ҳечқиси йўқ, шошмасак, ўйинга кеч қоламиз, чиптага қуямиз.

Н.НОРМУРОДОВ,
Китоб шаҳри

Ҳайдовчини чўчитиб, Жажжи карвон бўлди пайдо, Кўча ҳаракатин ҳам, «Қойилмақом» этар адо.

— Қоидабузар ҳайдовчилардан кўркмайдиған йўловчиларни энди кўришим.

У.СОДИҚОВА

Энг яхши, энг қувноқ изоҳ эгасига махсус совғамиз бор. Энди навбатдаги суратга изоҳ толинг-чи?

Юраверинг ортимдан, Ҳеч қолмангиз кетимдан. Кутиб турар катталар, Кичикка иззатдалар.

Ўтиб олгунча йўлдан, Пойлаб турар амаки. Лекин ростига кўчсақ, Бу ишимиз кўп чакки.

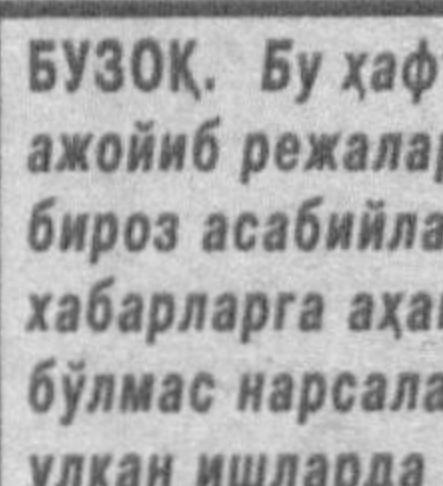
НОЗИМАХОН АХМАДБЕКОВА,
Тошкент шаҳри

Мунажжим башорати

(14 майдан - 20 майгача)

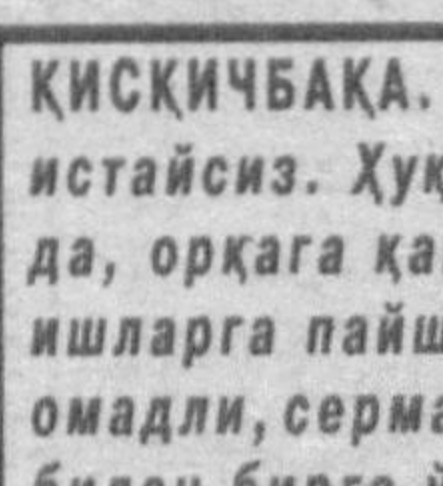
ҚҲЙ. Ҳафтанинг биринчи кунини фаолият билан атрофдагиларнинг эътиборини жалб қиласиз. Қутилган натижага эришишингиз мумкин. Сешанба ва чоршанба кунлари молиявий масалаларга диққатни қаратинг. Жисмоний машқлар бажариб туришни унутманг. Шанба кунини қайноқ ёки ўткир жисмлардан эҳтиёт бўлинг. Жароҳат олишингиз мумкин. Шунинг учун шижоат ва асабини тўғри йўналтира билинг.

БУЗОҚ. Бу ҳафтада ҳаётингизда янги ишқий саргузаштлар бўлиши, ажойиб режалар туғилиши қутилмоқда. Ҳафтанинг иккинчи ярмида бироз асабийлашасиз. Шунинг учун унча муҳим бўлмаган арзимас хабарларга аҳамият бермаслигингизни сўраймиз. Пулни бўлар-бўлмас нарсаларга сарфламанг. Тежамкор бўлинг, бу келгусидаги улкан ишларда асқотади.

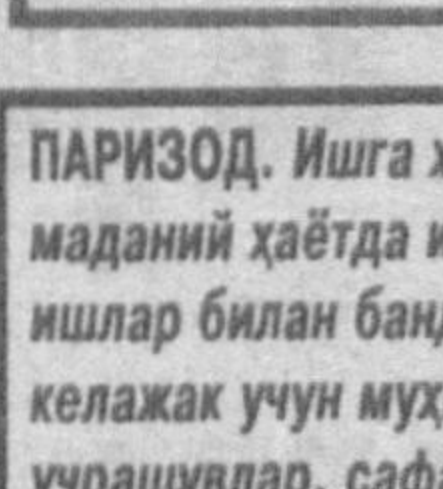
ЭҶУҚАҚЛАР. Бу ҳафтада ички туйғуларга қуроқ тутинг. Пайшанба ва жума сиз учун муваффақиятли бўлади. Бемалою режадаги ишларни бажаришга киришинг. Арзимас майда-чуйдаларга ўралашиб қолманг. Беҳуда гап-сўзларга парво қилманг. Дам олиш кунини ҳамкорлар билан алоқа қилиш фикр доиранингизни кенгайтиришда, янги билимларга эга бўлишда ёрдам беради.

ҚИСҚИЧБАҚА. Сешанба кунини сиз ўзлингизга қайтишни истайсиз. Ҳуқуқий ишлардан йироқлашишни хоҳласангизда, орқага қайтманг. Янги танишлар орттирасиз. Асосий ишларга пайшанба кунини киришинг. Шанба ва яқшанба омадли, сермазмун бўлади. Бу кунларни яқин кишиларингиз билан бирга ўтказишингиз мумкин.

АРСЛОН. Орзулар доим ҳам амалга ошавермайди. Шу сабабли тушқунликка тушманг. Ўзингизни жуда уринтирманг. Янги ишни бошламаган маъқул. Яхшиси, муҳим ишларни пайшанбадан кейинги кунларда қилдингиз. Ҳаётингизда янги киши пайдо бўлиши қутилмоқда. Яқин кунларда мўлжалланаётган саёҳат билимни ошириш бобида анча самарали бўлади.

ПАЗИЗОД. Ишга жуда кўмилиб кетасиз. Илмий фаолият билан шугулланиш, маданий ҳаётда иштирок этиш, узокроқ жойга саёҳат қилиш ва ҳоказо ишлар билан банд бўласиз. Бу ҳафтада сиз воқиф бўлган янгилик яқин келажак учун муҳим аҳамиятга эга. Турли касбдаги кишилар билан учрашувлар, сафарлар, қисқа суҳбатлар дам олиш кунлари ҳам давом этади. Яқшанбада жаҳлга эрх берманг.

ТАРОЗИ. Чоршанбага қадар барча қарзлардан халос бўлишга ҳаракат қилинг. Иложи бўлса ҳеч кимдан қарз олманг. Банкдан кредит олиш ёки бошқа банк ишларини амалга ошириш эҳтимоли бор. Ҳар иккала ҳолат ҳам бу соҳада тажриба ошишига сабаб бўлади. Сешанбадан ҳамкорларнинг фаоллиги ошади.

ЧАЁН. Ҳаётингизда анчадан бундан қутилаётган ажойиб янгиликнинг гувоҳи бўласиз. Янги бурилиш бошланиши қутилмоқда. Йил давомида бажарилган ишларни таҳлил қилсангиз, фойдадан ҳоли бўлмайди. Шу асосда янги тажриба ва янада юксакликка кўтарилиш имконияти вужудга келади. Хусусан, иқтисодий жиҳатдан муваффақиятга эришасиз.

ЎҚОТАР. Бошқа ишга ўтишингиз, касбингизни ўзгартириш эҳтимоли бор. Душанба, шанба ва яқшанба кунини омадли кечади. Ҳар бир ишга ғайрат-шижоат билан киришинг, албатта, натижага эришасиз. Муомала, муносабат бобидаги эҳтиёткорлик барча ишлар рисоладагидек бўлишига олиб келади. Ўз устингизда кўпроқ ишланг, изланг.

ТОҶ ЭЧКИСИ. Муҳаббат бобида ижобий ўзгаришлар содир бўлиши қутилмоқда. Болалар билан ишлаш юзасидан тажриба ошириш имконияти туғилади. Чоршанбада бирор масалада қаршиликлар юзага келиши мумкин. Уни ақл ва сабр билан ҳал қилинг. Пайшанба ва жума кунлари бошқарувчи сифатида ташкилотчилик қобилиятингизни номён қилиш имконияти пайдо бўлади.

ҚОВҒА. Ҳафта бошланишида бир қанча янги ҳамкорлар орттиршингиз мумкин. Уларнинг ҳаётингизга кириб келиши шахсий ички дунёнгизга ҳам таъсир қилади. Ҳамкорлар билан очиқ мулоқот чоршанба ва пайшанба кунлари юз беради. Дам олиш кунини эса саёҳатга чиқасиз. Бу молиявий ёки моддий масаланинг ечимини топишда кўмак беради.

БАЛИҚ. Бир қанча танишларнинг сизга нисбатан муносабати ўзгариши қутилмоқда. Лекин бундан асло ранжиманг. Чунки эски танишлар ўрнини янги танишлар эгаллайди. Шунингдек, кичик саёҳат ва янги мулоқотлар қутилмоқда. Бу сизнинг келгуси ҳаётингизда асқотади. Дам олиш кунини эса уйингизда бирор-бир тадбир бўлиши мумкин.

Ishonch	Бош муҳаррир Абдуҳолик АБДУРАЗЗОҚОВ	Бизга кўнгироқ қилинг: Котибият: 153-52-78 Хатлар бўлими: 153-85-43	Бизнинг манзил: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134	Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.	Навбатчи котиб - Ж.Шарофбоев Навбатчи муҳаррир - Ш.Норкулова Навбатчи - Р.Сайдахмедова Мусаҳҳих - Н.Юлдошев
	МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси	Таҳрир ҳайъати: Алла Долженкова, Виктор Зверев (бош муҳаррир Ўринбосари), Маъмура Адилова, Мирзохид Содиков, Носирхон Акбаров, Ойсулув Нафасова, Пиримқул Қодиров, Соғиндик Ниетуллаев, Шамси Эсонбоев, Элёр Ёқубов, Фуломзокир Юсупов	Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан руҳхатга олинган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Оффсет усулида босилди. Бичими А-3, Ҳажми 2 босма табоқ.	«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.	Таҳририятга келган қўлёзма ва суратлар эгаларига қайтарилмайди. Наширимиздан кўчириб босилганда «Ishonch»-дан олинганлиги кўрсатилиши шарт. Тижорат аҳамиятига молик материаллар (б) белгиси остида чоп этилади.